Масса а мехкашкара пролетареш, вlаштlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган («СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 129 (8879). | ЕРА, 28 октябрь, 1971 шо. | Мах 2 кап. | Газет арадуьлл 1923 шера дуьйна

КОМСОМОЛЬЦАШ, КАГИЙ НАХ, МЕХКАРИЙ! ТIАГIЕРТТА КАРАЕРЗАЕ МАРКСИСТСКО-ЛЕНИНСКИ ТЕОРИ, IИЛМА, ТЕХНИКА, КУЛЬТУРА ЛАКХАЛЕНАШ! КПСС XXIV СЪЕЗДА РЕШЕНЕШ ТОЛАМЦА КХОАЧАШЪЯРА ТIЕХЬА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕРИЙ ХЬАЛХАРЧА МУГIАРАШКА ХИЛА!

(СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕВОЛЮЦЕ 54 ШУ ДИЗАРГА ДАЬЧА КПСС ЦК ТIАХЬЕХАМАШЦАРА).

«Красный молот» завода болх, доьшта кхъа ди тlехьа дукхагlа цуа шера задани кхочашъяь болхлой. Цар цlерах йоьхача хама хьалхарчарда йодих электромонтажника Красуцкий Ярослав Ивановича цlи. Цхьаьнка секхат доцаш продукци кийч а еш хlара сменагlа норман кхьоро лаьрхlача 140 процент кхочашъеш ю. Завода болхлоьшта кхъа хьалхарчарий ялар цуна коммунистически къахьегама ударник кха сийлахь цlи. Общественни балха тlа а хьанйре дика лоам ю.

СУРТА ТIА: болх беш ю электромонтажник Я. Красуцкий.

И. ПЛИЕВА сурт.

ОКТЯБРА СИЙНА

11 бетта план кхоачашъяьй

Сийлахь-боккхача Октябра цlей сийна къахьегама вахте иттача Грозненски нефтегазови управлени коллективо дика къахьегама толамаш доах петилетка хьалхарча шера. Цхьа хlира совгlа ха я но укх шера тlеххьарча бетта чутах бензин арахеца. Хlаналехьа 11 бетта планал совгlа арахийцад цо итташ эзараш тоннаш бензин. Шоай къахьегама толамаш Октябра дезача цlейна хетаду управлено болхлоша. Социалистически эхье хьалхадалт цига Короткий Владимир Павлович корта лаьтача цхьовлагIча цеха коллектив. Цо дукха хlама ца эшаш шера план кхоачашъяьй хlинналехьа.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ШЕРА ПЛАНАХ ЛОАРХIАБАЬВ

Дика къахьег укх шера «Грозэнерго» районни управлено Центральни ремонтно-механически завода слесарашка-котельщикаша. Грозненски объединенни ТЭЦ-е шолагlча электроцентрален кхоалагlча электростанце йьхта капитальни ремонт оцо шера план кхоачашъяьй цар хlинналехьа. Каспийски ТЭЦ йьхта ремонт яра задани а заман 32 сахьат хьалха чакхйоаьхар. Иштта къахьегар болхан долаш ва бода цехашта хьнеэ хьамара мотт[illegible] коллектив.

Социалистически эхье итогаш ийчуя тlаьхьагlа шолагlчен кварталан хlаьшта цхьо хьашаьй завода кlерра кара тlа Цlе Байракх дича премий. Белгалъяьнна дика къахьегар а Зонин Владимир, Кукушкин Василий, Марин Виктор корта лаьтта слесарий-котельщикий бригадо.

Х. СУРУДЖАНЦ.

ПРОМЫШЛЕННОСТА КЪАХЬЕГАМА КОТАЛО

КПСС XXIV съезда решенеш кхочаш а еш, Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 54 шу дузача дешна сийлена наькъбехара социалистически эхье ювлача Нохч-ГIалгIайчен промышленноста болхлоша хапал хьалха, 27 октябре кхоачашъяьй продукцена реализаци ярех кертера иттлош арахецарех 10 бетта план. 1970 шера хьалхарча 10 бетта арахийначул 9 процент дукхагlа продукци арахийцад укх шера цу юкъа. Из хул хьалха боахама планах лаьрхlачул дукхагlа. Дикагlа дегlадаьккхад халкъа боахама кертера доакъош: мехкаьтта доккха, мехкаьтта чаккхдаде, газовоэ, машенаштъа промышленность. Тlаьхьйтта еррига продукци къахьегама оасарле лаьхьара чотах кхийттай, из да производства эффективноста хьокхамаш лакха хилар.

1970 шера хьалхарча 10 беттаьа дийхкачул дукха дукхагlа дайккхад укх шера цу юкъа мехкадьтта, газ, мехкадьттан мехкадьтта химии продукташ, электроэнерги, трансформаторни подстанцеш, электрографически машенаш, аьшка-бетона конструкцеши изделеш, хаун ганех аь плиташ, мебель, бытовой химе товараш, дулх, колбасни натурални изделеш, шурий продукци, кlодаш, хьийоола продукци.

Социалистически эхье хьалха лотт «Октябрьнефть», «Сунжанефть», «Старогрознефть» мехкадьттан цхьа боаккхача управленей, нефтегазови управлене, Грозненски химически комбината, производственно-товарни кхетора, А. Алиханова цlерагlча Новогрозненски мехкадьтта чакхдоахача завода, «Грозэнерго» энергетически управлене, электромеханически завода, опытно-эксперементални завода, «Электроприбор» завода, «Нефтегазпромавтоматика» СПКБ опытни завода, Грозненски ремонтно-механически завода, Грозненски, Шалинской, Веденски, Назрановски лесхозий коллективаш.

Производства экономически стимулировани чlоагlъярах, къахьеги Iалман лард тlа аlештlехьбаккхарах, халача болхашта механизаци а еш цкъагlйола технологи производстваца юкъе кхыхьярах, изобретательски рационализаторски болх тоабарах, машенаи оборудованеи йоаза пайда нlйбарах, къахьегама оасарле укх шера 10 бетта 9 процент лакхъяьннай доали цу хана хийнача.

Дика лаьттавай къахьегама оасарц «Грознефть», «Грознефтехимзаводы» объединении предприятешка, «Электроприбор», «Пищемаш» заводашка, электромеханически заводе, «Грозэнерго» энергетически управлене, кхыбола предприятешка. Еррига республика юхаьйна къахьегама оасарле лакхъяра задани тlехкхоачашъяьй.

Республикерча промышленни предприятей болхлой Октябра цlей сийна къахьегама вахте а оттадаьнар кхе ца даш къахьегаш ба 9 пятилетка хьалхарча шера планаш тlаьйца социалистически декхарашта хьоланца хьалла кхоачашдара.

Къахьегама вахте

Пятилетка хьалхарча шера къаьстта дика къахьегаш ба Грозерча машенашкъа станце болхлой. Мехкаьтта продукташ чуйоттарех халкъа боахама мухь тlеора Iобаххарчах план хенал хьалха кхоачаш а еш къахьегама оасарле 5 процент лакхъяьй цар, хlаьта кхоачашдеча бешеша дlабоккхах 3,6 процент лоабьабь. Из бехьан болеш укх 10 бетта планал совгlа эзараш соман пайда баьб.

Социалистически эхье хьалха лотт маневрови диспетчер Н. П. Минеев корта лаьтта смена. Цо массанеа а тlехкхоачашъю ший сменни задани. Октябра цlей сийна хьокхача эхье хьалхара моттиг дlа ца лоцаш хьабоагlа болхлой В. Н. Орлова, А. П. Сиринко, И. Т. Тераторкина, Д. К. Кочетков, кхы дукхахбараш а.

* * *

Грозненски машенашкъа отделени коллективо укх шера кхоалагlча квартале дьхача толамий итогех хьалхара моттиг хьожайнр Гудермесски локомотивни депо. Консервни, Хан-Кала яхача механизировани участкай коллективашта, Шоллагlа моттиг ялар Гудермесски машенашкъа дистанце коллективана. Царна еннай Грозненски машенашкъа отделене сарара кара тоала Цlе байракхаш.

Машенашкъа отделене «Профессий дикагlйола болхлой» кха сийлен цlерах елар дукхача болхлоша. Царна юкъе ва Назранерча машенашкъа станце дежурни Агаев Исраил, цу станце кертера кондуктор Албогачиев Ибрахlим, Грозерча станцера маневрови диспетчер Минеев Николай, Гудермесерча станцера вагонашко хьежар Черноз Тихон, машенашкъа Грозненски дистанце мастор Албогачиев Муса, кхы дукхахбараш а.

* * *

Октябра цlей сийна Грозненски тепловозашкаша тlагlертта къовсам доттабу плечаш совгlа халхха боахама мухь дlа-юха баьбара, дизельни доагор кходара.

Тепловоза машиниста Амерханов Ибрахlима укх денош нормал совгlа 1333 тонн мухь тlабола поезд кlайкгар. Укх тlехьарча деношка задана совгlа 1000—1200 тонн халкъа боахама мухь дlа-кха бихьаб тепловоза машинисташа кха. Чебанова, Соколова, Колмытова, Евсейкос, кхы дукхахчар а.

Г. АНОХОВ.

Л. И. БРЕЖНЕВИ Ж. ПОМПИДУИ ВIАШАГIБЕТТАБАЛАР

ПАРИЖ. (ТАСС). 25-чен 26-чен октябре шинна а мехка дьаштдолча дукхача доцаек вlашхача кхеа къамаьлаш хилар КПСС ЦК Генеральни-секретаре, СССР Лакхехьарча Совета Президиума члена Л. И. Брежнев Французски Республика Президента Ж. Помпиду.

Уж къамаьлаш долча-хана информаце дlа-юха вайш моттиг хилар.

Л. И. Брежнева Президента хоам бир СССР чурча хьален экономически из дегlахарех хьалкъа, цул арахьарча политически гlуланхий хьалхьехь. Ж. Помпиду Л. И. Брежнева хоам бир Франци дегlахара хьакхьэхьа а куп арахьарча политика цхьадолча гlуланхий хьакхьэхьа а. Цар белгалдаьккхар, Советски Союза Франци дегlахара шин мехко вlаши леладу экономически, Iилма-техникически, культурни гlуланхаш боккхача доаркlинге хилар. Иштта дагабаьлар уж цу тайпара цхьаена леладу гlуланхаш кlоагlдарецие дегlадоаладарцоа дувзадена долча хьалдача дешаех шоашта хетачох а. Беселанка дийцар 1970 шера 13 октябрера советско-французски протокол кхоачашдара дешаш.

Советско-французски шин оагlорахьара гlуланхаш дувнача хана хьоахайно уж дlахо дегlадоалара принципаш.

Дунен халкъашта юкъарча дешашта юкъе йийнар Европаен европейски кхерамзаленгйе ювзаена цхьайола проблемаш. Цу хана гучадаьлар советскии французски халкъий хьаштеш цулоаргаа цхьадола дешаш цхьатарра кхетадеш хилар.

Шин оагlорахьарча гlуланхийн дунен халкъашта юкъарча проблемайн хьакъехьара доцаш дlахо дувзаргда.

Л. И. Брежневи Ж. Помпидуи къамаьлаш къайлагlа хlама доацаш, дlа-дьа дувнар кхетадеш, дог тlара, доттагlала хьалашка хул.

А. Н. КОСЫГИН КУБЕ КХАЧАР

ГАВАНА. (ТАСС). Куба Коммунистически парте Центральни Комитетон Революционни правительствоа чакарагlа 26 октябре доттагlала визитаца укхаза кхаьчар КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин. Цунца цхьана баьхкаб Гуржий ССР Министрий Совета председатель Г. Д. Джавахишвили, СССР Ферда Флота министр Т. Б. Гуженко, СССР кхача мехкашкарча гlудекхий министра заместитель С. П. Козырев.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГАРА, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМАГАРА, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГАРА

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета чlоагlа хала а хеташ дlахоийт, КПСС ЦК членалга вола кандидат, СССР Лакхехьарча Совета депутат, шоза Социалистически Къахьегама Турпал, Ленински Пачхьалкхени премий лауреат, ракетно-космически техника йьхьера гlейбьалтъ вола Iилманхой конструктор Янгель Михаил Кузьмич шийна 60 шу шера сихха велар.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ | СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ | СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

А. Н. КОСЫГИНА КАНАДЕ ЯЬ ВИЗИТ ЧАКХЪЯЬННАЙ

ТОРОНТО. 26 октябрь. (ТАСС спец. корр.). Селхан сарахь промышленникий Канадски ассоциаце Онтарийски Iилма центра здание СССР Министрий Совета председателa А. Н. Косыгина сийна шу оттадир.

Канада хlама лелалуш болча цхьа эттара дикагlа йоалхlа организаци йолча цу ассоциацена чубоагlа канадски компанейн фирмайн, банкай, страховой обществей, инвестиционни трестий президенташ, еррига канадски провинцекен йоккхийча городашкен ший филиалаш а я цун. Шу оттадьча хилар А. Н. Косыгина цунца баха наха.

А. Н. Косыгина моаршал хоттаза шоана къамаьл деш промышленникий ассоциаце президента Ж. Фильона аьнар, цун визит йиллургйоаца событи я. СССР Министрий Совета Председатель Канаде вар ассоциацена дика хеталоагlаш кlеаига доаца бехьанаш да. Советски Союза Канада къулбеседъера лоалахо я. Из моахк ткъаь итт шу хьалха геттара дукха нах бовнин материальни зе кулаши Iалаьмате йокхла хало тlакхаьча би, баккьа Гитлера карабахкинар.

Ж. Фильона белгалдаьккхар Канада хlама лелалуча наьха викалаш Советски Союзаца торгови бувзамаш дегlадоаладе безам болаш хилар.

Канадаш, йоах дlахо Ж. Фильона, боккха пайда эца йиш йолаш ба промышленности Iилмен дегlадоаладеча Советски Союза карагlдаьнарах довзара наькъаца, хlаьта советски хьаьший а визитагlа Канаде болча хана йиш хилар производствеи событеи хьакъехьа Канадана карагlдаьнарий лоархlам бовза. Цо белгалдаьккхар дукха ха йоаццаш кулгаш яздаьча соглашенеша шинна а оагlонна хьаштдолча дешашта кхы а шерагlча оферашка вlаши гlуланхаш леладе торо лургзарах ше тешаш хилар.

Цо хьайчох жоп луш къамаьл дир СССР Министрий Совета Председателa А. Н. Косыгина.

Тхо чlоагlа раьза хиннад Канаде оахош хьча хlанз йистейоаллаш лаьтача визита, аьлар А. Н. Косыгина. [illegible] ... аьлар Советски правительствана керте лаьтачо, Канада премьер-министрах кхыча канадски пачхьалкхен лелахоштеи ше раьза хилар белгалдаьккхар.

Вай пачхьалкхенаш, йоах дlахо СССР Министрий Совета председателa, тайп-тайпара пачхьалкхен строй йолаш я, гучох цхьабараша хет, цудухьа вай айхха вlаши гlуланхаш леладе йиш йоацаш салия. Вайна хетар кхыдар ва. Вай дукха а юкъара хlамаш да, Канадеи Советски Союзи меттел дунен дерригa мехкаш а вlашагlтохам да уж: вlеши товсадалари тlоня ца хилийта гlерт вай дерригаш а. Ташаш хьа мара дезаш шун тха еррига арахьарен чураш политика цу гуманикх беркатерчен декхарц майоагlара оттаьь хиларах. Тlеа халдаца массанел а дукхагlа тlатттар Советски Союз халкъашта. Цу тlема халдача деношка тха шуца лар. Из тlом оаха бора укх дьаьтта цlахчка а йха керда тlехьа ца хилийтар дукха. Из баьшш долаш оаха къовсам доттабергба кхьача мехкий халкъашна цхьана, царна Канада халкъена цхьана а.

Вай политически бувзамаш дошаш хила дезa. Вай долаш да политика дешай хьакъехьара вlаши информаци йовзийта лерхlа протокол. Из чlоагlа лоархlаме документ да, оаха из чlенхаштта кхсачаш а ду, из кхоачашдеш эшлара чlоагlа раьза а да. Бакъда вай экономически бувзамий дакъе а вlаши дувзар кхетадеш ца деза. Ала доагlа, гучох, вай хlеца а вlаша дяха дайзадац экономика дакъе я. Лелара доаз вайна воаш дувзаш дола наькъаш а. Гучох, цу сахьате худала цадала из. Шун да шерашка хьахмина а оаш пайда эцаш а дола бувзамаш. Иштта дар хlанз тха айхха экономически бувзамаш доаца европейски мехкий а.

Советски Союз чlоагlа дегlаена промышлени пачхьалкхе я. Производства боарама хьакъехьа дунен тlа шоллагlа моттиг лоаца. Хlанз шера 120 миллион тонн болат лоаладеча метта 1975 шера 150 миллион тонн лоаладергда. Укх шера 371 миллион тонна мехкадьтта доаккхаргда, хlаьта диъ шу даьлча — 500 миллион тонн. Шера хьаю 90 миллиард сома мах болаш машенаш. Тlаьхьагlа сиха дегlадоагlа бос бола металлаш, алюминий, нагтакъа мара ца кийсаш металлаш лоалларга.

Цу дерригача а йоах, Советски Союзи Канадеи сайна долча мехкашка экономически бувзамаш лелалара эша лара корорга, къаьстта энергетика, машенаш хьаяра, металлурге дакъе.

А. Н. Косыгина белгалдаьккхар цу дерригача а Советски Союзеи Канадеи халкъашта юкъера вlашик боле хилам, юкъара бувзамаш доттагlала лоамдара гlолаьргхилар.

Цунца дувзадена цо белгалдаьккхар дукхача хана даьрхlа оттаьча прогнозироване боккха лоархlам хилар, социалистически интеграце программа оттаяр дега а дохийтар.

Из программа арахьакха я. Цо хьакъехь къахьегам дунен халкъашта юкъе дегlабоалабара ларле тlа кхачаеш йоаш, ше болх ца хилар доацаш ший боахам мешта хьабе беза а хаддаенза дlахьалхашка дувла деза, а.

Дlахо А. Н. Косыгина аьлар СССР-ии Канадеи юкъера экономически бувзамаш шерлургхиларах тешаш ва ше, аьнна.

Ше къамаьл дах воалаш СССР Министрий Совета Председателa кад тохьабир советско-канадски отношенеш товлара, советски канадски халкъашта юкъе вlаши тешаш, доттагlал хилара.

ТОРОНТО. 26 октябрь. (ТАСС спец. корр.). СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин цунцара баравш Канадера официальни визит чакхъяьнначул тlехьагlа тахан Iуйрийна Торонтора доттагlала визитагlа Кубе бахар.

Канада территоре тlара дlавалаш беламе тlащарах хьоашал ларахи Канада премьер-министра П. Э. Трюдона, Канада правительствана, халкъа лег чура барцал оалаш телеграмма хьайтар СССР Министрий Совета Председателa А. Н. Косыгина.

ТОЛАМИЙ ЛАРД

Вай республике тайп-тайпара гlишлош хьалъеча моттигашка дlакхоьчу «Чечингушстрой» треста чубоагlача Грозненски цемкъбетони конструкций завода коллективо арахоьца хьалхабегlа конструкцеш изделеш. Гlишлоярий хьашташ дика кхоачашдара, Октябра 54 шу дузача денна къахьегама совгlат хьадара лаккхал социалистически декхараш тlаьйнад цар. Укх шера цхьа бутт дlабаьхкийтабов ваь пачхьалкхен плане тlехкхоачаш ва ец. Продукци арахецарех пуьне реализаци ярех итт бетта план а 14-ча октябре кхоачашъяьй заводо болхлоша. Ер бутт чакхбалдалехьа хенал совгlа цар арахецар 63 эзар сом мах бола продукци. Из еррига а къахьегама оасарле лакхъяра хотах арахецар я.

Арахецача продукцега дlаболаш лохбарал, планал совгlа продукцена реализаци ярах укх шера завода коллективо пачхьалкхена планал совгlа 17 эзар сом пайда баьб. Къахьегама оасарле лакхъяра задани 108,1 процент кхоачашъяьй цо. Соеза хьалхарча итт бетта хиначул дикка лакхъеннай из укх шера цу юкъа.

Уж толамаш доахача хьанара къахьийгад Аниев Сеlид корте лаьтача бетонщикий бригада. Цхьа смена дlацхийташ цо ший сменни норма 130—140 процент кхоачаш ца еш. Хlанзалехьа кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча шера задани.

Цу толамий бахьан да къахьегам кхетамца вlаштlехьа а боккха бригада ший чурча горебах баха пайда эцар. Цу бахьан тlа йоаккха опыт йолча бригадира хlара дийнахь итогаш ю дахьача толамий кхоахь да деза болхам дlаходалйт массанна. Хьалха латтарой опыт шерра дlайоасийт, бакьр тlа кийсалонна кхоалонбоаларах дикка дlаловзь. Цудухьа доггаре дика лаккхагlа хул бригада доахе толамаш. Иштта дукхахчарьа шерашка хьанаре къахьегарех бригадира воа. Аьнна тайнна совгlаташ дукха да. «РСФСР социалистически эхье отличник» яха значок, «За доблестный труд» яха Ленински Юбилейни медаль еннай цунна. Хlаьта Къахьегама Книжка тlа кlа а ца дош кьхьа баркал, тийнна Сийлен грамотеш иттеш а.

Шоай дахаца коллективо сий лакха лоаттадеш шера задани дlахьалехьа толамца кхоачашъяьй дукха болхлой ба заводе. Цар цlерах йоахача хама завода кулгалхоша хьалхарчарда цlераш йоах бетонщикий ва. Осиева Айзане, Арутюнян Рудико, Волкова Клавдий, кхычар. Уж берригаш а коммунистически къахьегама ударникаш ба. Шоай къахьегама толамаш цар хетаду Сийлахь-боккхача Октябра 54 шу дузача цlейна.

Б. КОСТОЕВ.

СУРТА ТIА: болх беш я бетонщица Осиева Айзани.

И. ПЛИЕВА сурт.

БЕРКАТЕ КЪАХЬЕГ

Товарни продукци арахецарех продукцена реализаци ярех 10 бетта план хапал хьалха 26 октябре кхоачашъяьй Грозненски махкъеча комбината коллективо. Укх юхедисача деношка планал совгlа арахецаргья 61-ь эзар сома мах бола махкха-булочни изделеш. Къахьегама оасарле лакхъяра задани 108,2 процент кхоачашъяьй цо. Арахецача продукцега дlаболе мах лохбарах комбината болхлоша укх шера пачхьалкхена кхоадьх 10 эзар сом. Дикка шерьяй арахецаре продукци ассортимент. Социалистически эхье хьалха латт В. И. Ленина орден делаю махкаш йотта Е. П. Латыш, Къахьегама Шеча Байракха орден делаю мастер А. Б. Мишикаков, болхлой М. Тофелюк, Н. Мартиросова, З. Ильясова, Е. Гойгова, В. Деревянко, кхыбараш а.

Иштта хьинаре къахьегаш йола комбината коллектив дог тийша я пятилетка хьалхарча шера план хапал дукха хьалха кхоачашъергйоларах.

А. ТАРАКАНОВ,
Грозненски махкъеча комбината планови отдела начальник.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КХЕТАМА БОККХА НИЗ

Укх деношка Грозненски партийни организаце рогІера собрани хилар. «Социалистически яхьаІаштІехьбоаккхилга дІахо толдарах» бола КПСС ЦК сопам хкоачанбара городской партийни организацена хьалхашка латтача декхарех» доклад бир КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара нох. Празенько. Городерча предприятей партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш социалистически яхь кулгалдара дикъе боккха опыт Іоаяь хиларах дийцар докладчика. Къаьстта цу дикъе боккха опыт я Грозненски химически комбината, «Красный молот» завода, ремонтно-механически завода, В. И. Ленина цІерагІа машиностроительни завода, вагонни депо, «Грознефтехимремонтстрой» треста, иштта дукхача предприятей коллективаш. Цар тІагІертта къовсам доттабу пачхьалкхан плана тІайица социалистически декхараш кхачал хьалха кхочушдара. Цунна кхана хІоккхарча хано дІаеладеххара цхьайолча предприятей коллективаша социалистически яхь дІаштІехьбоккха нах хилар белгалдаьккхар ав. Цукхьа городерча 17 предприятес коллективо кхоачашдьац къахьегама оасарле лаьккхара задани. ТІехьашенна предприятеш къахьегама бытовой гІулакхаш ду 25 предприятес 23 гІирхоатто организаци.

Докладчика белгалдаьккхар цхьайолча предприятешка социалистически яхь вІаштІехьеккхара тІайица социалистически декхараш хкоачашдара болх тоаса лаьбелга. Дукхача предприятешка базза пайда ийбац материальни моральни стимулех, яхь хьалха латтаргахьа боагІаш бола материальни поощрени ав. Цу тайпара гІулакхаш хилийта бакъ боккхилга белгалдаьккха дв КПСС ЦК сопам гІо.

Къахьегамхоаша коммунистически кхетам бахара боккха доархІам болаш социалистически яхь хилалах дийцар КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара нох. Галкина. Цо дукха масалаш доаладир коммунисташа — къахьегама ветеранаша социалистически яхь юкъе я уллаш къоначаш болхлоста шоай опыт шерра дІахьекхоачаш хиларах, хІаьта къоначар шоай оргІагІа «профессех дикагІа бола болхлой» яха сийлен цІераш бохкаш хиларах. «Красный молот» заводе ди тІехьа шерагІа эрмаш латт «профессех дикагІа бола болхлой» яха сийлен цІи никхараш йола нах. Къахьегама ветеранаша наставничество дІайолалой цхьаькха сакхет доацаш продукци арахеца. Масала, нох. Абрамов корте латтача сборочни бригада тІехьайолча социалистически декхарашта юкъе а я цу тайпара йола дукъ.

«Электроприбор» завода цеха начальника нох. Гребнева белгалдаьккхар социалистически яхь хьалха латтачарна материальни а моральни а стимулировани яр боккхь доархІам болаш хилара социалистически яхьа формаш методаш эргахьа езаш хиларе. Цо дийцар социалистически яхье хьалхара моттиг лелаеча цеха болхлошта поощрени яра гІулакхех лаьца. Иштта цу яхье хьалха латтача болхлошта кхебттлагІа алапа дилерал совгІа 20 процент премиальни а я. Производственни толамаш дика хиларах еш яц из материальни стимулировани. Общественни балха тІа хьнаре дакъалоацаш къахьегамех производственни дисциплина дика йолаш, лекха къахьегама толамаш доахача болхлошта еш я материальни стимулировани.

Грозненски швейно-производственни объединени коллективе дукха кердой хьалха магаргделен хІамаш хиларах дийцар объединени коллективо хІерагІа ОТК контролера, коммунистически къахьегама ударника нох. Тлесова. Цига шерра хьаллацаб Краснознаменни Яковлевски дьлкомбината ткачиха нох. Смирнова пятилетка хьалха къаьста кхочушдьарах, тІехьашка продукци ара ца яхар йола бригадате. Цхьаьй оргІагІа объединени мастер коммунист нох. Андреева корте латтача бригадас дІадоладир «ТІехьашка ара продукци ара ца хецеш лакха къахьегама оасарле йолча бригада» яха сийлен цІи яккхара йола коллективаш. Из инициатива хьаллацай объединени ерригача предприятес филиалаше. Цига а города дукхача предприятешка сапца шоай балха опыт дІа а луш къонгачарна хьоккхам толаш бе къахьегама ветеранаш. Масала, хІаман тегача нох. Петрова шоай опыт дог рьаьа лолаш дІалу Ибрагимовайна. Хьалха хІара операци нох. Ибрагимовас 33 секунда балха хи йовйора, хІаш 26 секунд мара йоаяь. Нох. Кунина гІоду хІамаш тегача Ковалевайна, цо а шоай къахьегама толамаш дика тоцдаьд. Цхьоаде тІача цеха болхлошта технологаша, мастераша цхьаьх шоай торохашка а хьежа цхьа ден задани 4 дийрадь кхоачашье дош деляр.

Социалистически яхь вІаштІехьеккхара дешаш тІа а йоагІача тайпара йоаххо ца ярах лаьца дийцар «Октябрьнефть» НГДУ оператора нох. Блеславска, Грозненча машинашъе станке начальника заместитела нох. Мартегова, кхычар.

В. АЛАЕВ.

НАХА—АТЕИСТИЧЕСКИ КХЕТАМ

Вай вахаре дешанцеи, къахьегамцеи а дошаш дІаьхоах нахаге моллаша Іаькхерт дених духьар фахьа болга.

ХІаьта а, дІаьга а хІанзга бац цу фаьлгашка ладугІа а болхахоьла ялсмала баха гІерта а нах. Цудухьа атеистически пропаганда еча наха бе бола ба морггIа. Оаш а дэтан цу гІулакх мала. Укх тІоккьарча хана керда формаш, методаш юкъе ехьа гІерт тхо цу доарххІаморча балха. Дукха ца йоаллаш Шаьлан Сунженски районцу гІулакх хилар тхо ка вергалелаш пайдане бола атеистически балха методаш формаш йай доакол. Даьсса дІаладахка дешалар укх. Каст-каста доаладенашка дуар хІаргІа пайдане долга хьйра пропагандисташа — атеистошта.

ХІаьта а вертаре дар — ца бьдх бон бола хал шоай гІулакхаш дика доалаш, хІаьа цар чу бовца уйлаш мешаз хоаш хилар да. Цудухьа укх тІаххьарча хана дукхагІа тоаьам тІоуйт оака церна дукхагІа знаеш вахера, шар шоай дудески гоалел лаьккхара. Цу гІулакхь лаьрхІа района вІаштІехьадаьй ставрея Іожао 9 семинарски группа. Хилакьа университете укх шера ытара хьалха хьайийлаа атеизма факультет. 20 саг дешаь олгІа цига. Шин шера дешардІоча програмпах болх бу цу факультета. Цун балха кулгалдеш а КПСС райкома кхалнахьхо отдела заведующи ПІухоева Марем. «Атеизмах бола марксистско-ленински ученни дашар тонах ...... шоай цига заняте.

Факультета даьш багІа ...... цуга хала ...... культура болхлой, ... тораш, пропагандистош, ... формагаш баьт ...... наха дІайшеддь, ...

Дукхагіча даьге хоашаг шоай дешао. Кіоарта гунбашка атеизма хьалча ...... № 1 балха ...... гру... цIа пропагандиста Дадагов Борисе, ТІой-Юрта ...... группа пропагандиста Дударов Урусбеке, кхычар. Царах соагIа ...... дааш бола кна а 7 лектор ав.

Кхетама бола наха юкъе бера ...... формаш а кІаргІа вІаштІехь-...... на лекторош. Тха районе 130 а укх. Укх шера хьайийлай оаха уж юкъьанца. 1986 саг ев цу лекторешка ладугІаш. Цар балха темашкана юкъе атеизмах лаьца дукха темаш я. ЦІагІарча лектореша дика атеистически пропаганда ярца белгалбаьнна агитатораш, пропагандисташ дукха ба. Царех сона къаьстта хьоахаба лоь Далакова-Юртарча библиотека заведующа Долгиева Фатима.

Цу лектореш болх бераштта ала литература, гойтера пособеш дикайтара массайолча клубашка ...... дІашагІбьахкой. ХІаьта а ала деза доррета а къаьйцача цу литература кІезига долга. КІезига доагІа из укх района. Тушашка, библиотекашка а тоьац. Из кхоачашбоацар дІадекхаргІерт тхо ткхой кулача тайпара. ХІаьта а республика книготорга вовгьостел цу хиача дергдел.

Цхьаьнха гІулакх а дар кІоаргІа уйла тІаяхайта дукха дешаш. Из да баьчоа кхетаборгбелча меттана атеистически пропаганда яр.

Дукха дешаш болча, пулдухьа, дунен вахарех а Іилмех а кІоарга кхетача наха юкъе дукхагІа а еза атеистически пропаганда. ТІаьхха хьаьаша бахьанашка дешарь, уйра тІойьабоче дола вай конституташка Іомабаьча меттаца беседа, лекци ешаш хилча дукха пайда дац. Кхетац уж лекцех, беседа чулоацамах, хьадуладчча книжки дешаех а. Из кхоачашбоацар дІадаьркха ашш-йола наьььаш дукха да.

Тхоайх кувцартда в. Укхааз баьа нах дукхагІа барааш гІалгІай ба. ГІалгІай ба ладугІараш а, царна беседаш, лекцеш ешараш а. ЛадугІараш дикагІа кхетаргбола мотт малагІа ба аьлча уйла а мича еза — гІалгІай бар ба. ХІаьта а гІалгІай меттала, сег дикагІа кхетаргйолча тайпара атеистически дош дІаралаш а дукха бац. Цу гІулакхо атеистически лекцех, беседах хьабоала пайда доабу.

Цунна дукхагІа уйла тІаяхийта деза да тхо, аІазо йодача хана района атеистически пропаганда методически центр чІоагІагІа дІа болашагІа хилийта уйла я тхо. Укх тІеххьарча хана атеистически кхетамах дола дош каст-каста дуаш КПСС райкома бюро заседанешка, совещанешка, конференцешка. Укх деношка дуа хетаь бюро заседани кийчъеш а да тхо.

Д. ДАУРБЕКОВА,
КПСС Назрана райкома пропаганда отдела заведующи.

ВЛКСМ Заводской райкомо профтехобразование управленица цхьаьна вІаштІехьдаьккхад профессионально-технически училищай комсомольски организацей секретарий, группкомсоргий, ВЛКСМ комитетий члений дІаь дийнахьара дешар. ЛадугІараша хьалхашка «КПСС XXIV съезда ...... белгалдаьккхача тайпара кагирхошта бокъонех бола кхетам балара даьккхарех комсомольски организацеш декхарех» лекци йийшай Нохч-ГІалгІай чурча гІулакхий министра заместитела нох. Башилова, «Кагирхошта тІемахо-патриотически кхетам балара комсомольски организацей декхарех» лекци йийшай ВЛКСМ горкома секретара нох. Гайсанова, «Социалистически яхь вІаштІехьаьаккхара комсомольски организацей декхарех» лекци йийшай ВЛКСМ обкома сектора заведующи нох. Заурханова, кхычар. Лекцешка ладугІарал совгІа укхаза дІа-юха йовзийт шоай комсомольски балха опыт.

СУРТА ТІА: оргІанарча лекци вІашагІхьийтта профтехучилищай комсомольски болхлой.
И. ПЛИЕВА сурт.

ТУЛЬСКИ ОБЛАСТЬ. Алексински кхера-жагІа боаккхача завода железобетонни конструкци цеха арахецаш йоланьй керда продукци — тІагІолаш дала хьакхаш гофрированни болата турбаш. Мелиоративни, автомобильни наькъаш дешаш хана ...... дахара ...... вІагІоллаш уйф Іоьахийта хана лоархІа я уж.

Цу тайпара турбаш ...... тешапарех дукхаш доргІа а ...... тахх 10—15 процент кІезигагІа лераш а я. Гофрированни турбаш вІашагІйоахкача хана къахьегама оасарла шерра — ...... лаккху кІал кери ца йолаш .... уж хилара.

1972 шера цаІ—кхоь метр доттер йолча кердача турбай 2,5 эзар тонн арахеца лоархІад.

СУРТА ТІА: гофрированни турбаш еча даша.

П. МАСЛОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

МИШТА КХОАЧАШДУ ТІАЙИЦА ДЕКХАРАШ?

ЦХЬАННЕ ФУ ЛЕЛАДУ ШОЛЛАГІЧОА ХАЦ

...... дІадоьдаь хІана ...... шоайла социалистически яхье ала ваарех я Назрана мельзаводи кьаьх я заводи, хІана аьлча, гІадж классал шара гехьн ян, хьабеча балхага, хьалхашка латтача декхарашка, арахецача продукцега дилача вІашш тара я уж. Цхьанне арахецача продукцех ях шоллагІьар.

ХІаьта а царех хІарано яхьа кхуврч ши-шийна боаг, дІа-хьа кхеташ цар йІовхал. Цхьаннена карагІдаьннар шоллагІчоа тац, дІа-хьа болхаш, шоайла хьаш фу ду хьехаш, яхьа «гургаба» ...... цаш я.

ДІахетта мельзаводерча болхлочунга: хьанца яхье ...... шун коллектив? Оаха дукхаленнье дар из хеттар. Хоаш саг ...... Дувлац укхаза ...... сенна дола хІама: кьахат ...... а дал ...... деллача чакдоал мельзаводе яхь ...... гІулакх. Цкьаь-цкьа вІашагІ а хийта балха итогаш ...... цу шин коллективо, хьоашагІа дІа-юха бахабац. Цхьаннена карагІдаьннар шоллагІчоа ...... лаькхача эталон «къайленаш» вІашш ...... ТІаккха фу яхь, фу ...... ба цара ......бар?

ДоагІача ...... ца .... яхь—боа...... ба. Къахьегама оасаре, творчество айдо, дисциплина чІоагІъю, наха юкъе доттагІал дохийт. Цудухьа партеи правительство ...... тІалоттабу .... дукха ...... арабаьнна КПСС ЦК социалистически яхь вІаштІехьбоаккхилга дІахо тоадара бола сопам а. Цу тІа къаьстта белгалду яхь юкъерча формализма ду ...

ХІаьта а вай юкъача предприятешка бокъонца кхетадац из доархІаме гІулакх. Нагахьа санна кьаьх ераш ...... хьанна фу карагІдаьннад хьежача дуца ...... я, тІехьалош а доаа хІама ...... цена.

Кхьа .... болхлой кьахьегам ...... дукха ...... ба а да. Цига .... болх бе .... реш ба. .... тьлу производственни совещанешка, цаІ смена дІахьийтам дар ца дувцаш, ... хьалха ца ...... хІоанаш ...... декхар ...... ца ...... Шерра йоаржаьй укхаза смеваш, ... участкашта юкъе социалистически яхь. Хьинар дола заводе технолог партийни организаце секретарь ...... Давыдова партийни болх беза ...... болаш а я. Из я коллективана юкъе бу организаторски а, политически а болх вІаштІехьбоаккхар. Хоа дукха .... болх ...... баьча коллектива гІулакх ...... тьлх. Цун ...... хІама хьил ....

Завода парторганизаце ...... хьоалаш кулгалдеш кьайоаррлаш коллектив тІехь-тІехьа .... дІайохлайташ .... райкома, горкома. Дукха тІа ...... кхоалагІча квартала промышленни а юртбоахама а предприятешка баьча балла итогаш ...... хинача КПСС райкома бюрои райисполкоме заседанеш цаІ сІа ...... вахара .... вьлаш цу коллективана хьайкхара моттиг ...... райкоми райисполкоми дІа-юха ...... Ше байрах хьожаеш. Продукцена реализаци ара плана 113 процент кхоачашйай, 12 эзар сом цІена пайда баьй (план — 8 эзар).

Болх кхь а тоалуш ...... цига.

ТІаккха ...... — мельзавод? Укхазара сурт ...... тара дац. ТІехьайнсай ...... предприятеш. Из .... социалистически яхь укхаза гуш яц, хойш яц. Іоха я къахьегама дисциплина. Балха хьаьенцар ца венар, тІехьа вааллар малаш хац, хайча а ца хьежаш, ... сег ...... Укх шера ...... бетта 325 сага-ди прогулаш ...... укхаза. Цу ...... 4000 тонн продукци ара ца ...... йиса. Продукцега дІабода .... беча укхаза 74 эзар сома лаькхбаьб из.

Шу доалуш тІайица лаьна социалистически декхараш метта ...... пландари задацие а хкоачашъац мельзаводе укх тІеххьарча хана. Къаьстта тІехьайнсай хруца йоакха ......

Цу юкъе ...... гІод а да .... хьалыа ...... йоала ца .... ДІабахача ...... бетта цар текха гІод 5057 ...... да.

...... хьинар, творчество .... а хІана ...... администрацена а, общественни организацена а. Шийх .... дош хазац болхлочоа, цун балх бе безам хилийтара а хайра хІама хац. Партийни организаци ...... а хац. Секретарь цаІ болхара дІадаьккхаь, цун ...... мотта вер а кхм дукха ...... хоалуш вац. Каста хулаш отчетно-хоржами собрани а я.

ХІанзалца сенна теркал ца ......, ... мельзавода коллективо ...... а, хІаьта кхача предприятенара а яхь. Из йоаучча моттара гІулакхаш чІоагІа ......

Шоай дика гІулакхаш дІадоаххайташа, хІаьта .... шоай ...... тІо .... Іергбац ...... а. Социалистически яхь — хьоа .... сопам .... хьехам, дагаалар — из деррига а да дуца.

М. [illegible].

ВОЛГА ТІАРЧА ЛЕНИНСКИ МЕМОРИАЛЕ

Массаза а из хьеллала дукха хьалхагІа моллагІа цхьа туристически группа тІейода ленински Мемориала. Хи тІара хьокха ...... керда фа ...... сигнал. Мьыхо дІамараш йокъаю наха лугаэча когий тата кхашка деш яла Іуйрено хьацар ...... гранитни Іовкъаш. Дворена мраморни ткъама кІал дагІача наха бІаргадайначоа ...... ленински цІенолгашта юкъе ца кхаьчнига а хуж когий тата. БІаь шу дизара юбилей йолча хана укхаза дІадеагІача бераькай гІа шершаш ду тата мара ...... хьаховзац.

Хьаелладу В. И. Ленина Центральни музей филиала цІараш. Эггара хьалха цо тІаш хьаьший. ХІаш бийса яххала хазаргбаш наьха мугІ. ХІаьнле а миллион соагІа саг хиннар ленински музейн керда комплекс болча.

Хьажа чубаьхараш гІана тІехьа гІа бошаш бола баьчча биографи йовзаш. 16 раздело чулоаш Советий Мехка, цун Коммунистически парта, дуних халкъашта юкъерча коммунистически болама исторех йола вІашхий материал. 3200 экспоната юкъе 200 совгІа ярош шоай тайпара я. Ульяновски музешка мара хьокха оттаьша уж. УльяновсгІар лезалдой хиша хІамаш, письмош, автографаш, суртащ да уж.

Дипдургдоацача ленински цІенолгий экспозицаша чулоаш В. И. Ленина дев — И. Н. Ульянова, бенда-дикача педагоги просветители гІулакхах, баьчча наьнах — Мария Александровнах, шоай берий-революционерий идейни доттагІчох йола чІоагІь лоархІама материалаш документаш. Хьонка оттаь а В. И. Ленина зІамагІа вола воша — Ульянов Дмитрий члек а волаш хиннача Российски социал-демократически болхлой парте эттер хьалхарча симбирски группа гІулакхех йола материалаш.

Архитектораша, гІишлошъераш, художникаша-монументалисташ къахьийтача сердалонахи фоди база йолча Экспозицени зале массаза а торжественни шиш болаши дог айдеши хьал хул. Укх чу ю В. И. Ленина биографи, КПСС истори Іомадеча кружокашкей политшколашкей дола багІарий занятеш. Укхаза ух Ульяновске традицени а хинна дІаэттача Ленински стипенди дакъа лоацараш. Художественни деша говзанчаша ош Ленинах дагадоагІарий оагІош, цІаккха а доаргдоацача цун кхоллама ошцара отрывкаш.

Мемориала корта ба ала Ленински торжественни залах. Цунна юкъ ульяновашта шоай вахарера эттара чІоагІагІа дог тохадолийташ йола событеш. Укхаза, Ленина скульптура хьотташ болча кІайча мрамора шуна кІал худ къахьегама смена болалой классе дІачуцуга, вахар чу баха путевка лу ульяновски школаши вузаши йистеньхараштa, Дьыкенна тешаме кургбд аьла дул буъ тІема училищай курсанташа. Цу зала дІатех комсомольски билеташ, къахьегам правителственни совгІаташа белгалбаьха кІи хеза вах безбу.

Шна хана кІезига хІамаш бІаргадайнацц коммунаста Волков Николайна, эза-йоаххен шоай тайпарех станокаш еча Ульяновски завода расточника. ТІема шерашка фронте латташ хинна, маьршача хана хьинар ца кходеш къахьег: цхьа бІаь хинна Іаь дуй ховача кулгий дар тІайола дунен тІерча итташ меккашка кхухьайта шоай тайпара станокаш. Мемориала Ленински торжественни зале Н. Волкова, дукхача цун меккахошта а сяпка, дІаяхача пятилетка шерашка хьинаре къахьегарах Социалистически Къахьегама Турпала Доше Седкъа белар. Дог тохалолийташ йолча цун вахаречча цу меккоташка цу сага дег чу хьахама дешаш В. И. Ленинга оалаш дар.

«Веза Владимир Ильич! Боарам боацаш доккха ираз долаш ва со Хьа дог деттадала долаледдача. Хьа революционни гений ондаюлаш, вІаштІехьъюлаш, чІоагІлуш хьесача лаьттан тІа наьаши болх беши се хилфах. ТІема халача шераш Хьа образо новкъостал даьд сона. Хьа хьоккхмо новкъостал доь сона Къахьегама Турпал хила. Дуа буъ аз тІеххьара садаьккхалца Хьа лергдоацача васкеташта тешаме хила!».

Ленина идеешцарех гІулакхацарех шоай уйла бе-беча тайпара хьекхакаю наха. Мемориальни цІагІа лорадеш доаладу дуьттах тІарча мугІарерча пеха баьча города тІейна Іадаьматте дукха совгІаташ. Уж — художнико Ульяновске яйта бокъонка йола искусства произведени, е берий кулгаша хьаь дог тохалойташ йола самоделка, украински колхозницас яь рушник, е дег тІара беркал оалаш хиларе мугІахь хиларе белгалдоаккхаш къахьегамхой даьхенна индийски дезало яйта цхьа моллагІйола реликаи. СовгІаташта юкъе — Ленина кетадаь, кара хьаьаь нах альбом. Сайрешка дукха ха йоаккхаш шийна кораде Ленинах мел дола хІамаш Іомадеш хинна Эммахпасьон де Ривас, Мексикера хьехархо. Шийна мел хайнар, дІа мел хадар ше оттаньча, ше беттагарташ тІаехнача альбома тІа дІатІадаккха хьажав из. Ленинах ше дувцаш, мексиканца хьехархо Октябрьски революци иййчъяь Ленинград, советски пятилетташ дукхьашка хьакхеллараш, турпал город Брест...

Мемориала хІара балха дено гІа-гІа чІоагІлуш латтача интернациональни бувзамий кердкерда гоавхаш дувц. Вежараша долча социалистически мехкашкара укхаза ух пропагандисташ, музей Ішлмаш болхлой, къахьегаме хьалха латтараш. Керд-керда письмош дехк филиала фонде ядача йоккхийча папкашка. Ераш да Парижерча Роз-Мари улицагІарча В. И. Ленина музейца хІа-юха кхахьийта кехаташ: «Тарлуш мел дола хІама ду оаха — вайу французски доттагІаша — В. И. Ленина Париже яьккхача хана ма дарре кушара. ХІара экспозицени — из да баьчча тІехьаьнна йоаккхача ролах, шийна улув а баьнна боагІараш цІаккха а бшболийташ ха кхиннача Ленинах — новкъостах дола дуьнар. ДІаэша Парижа Ленина кхьахача хана йоди материалаш. Цу документ-тешай новкъостад дІаязда цун вахаре къахьегамен цхьа дакъа».

Волга тІарча МемориалагІа Волгарера яьду советски космонавта Комаров Владимира цІерагІча гІишлошъеча бригада членаша: «Рапорт лу оаха тІайица декхараш кхоачашдар хиларах, из да тхоай Даьхен коммунистически кхоллеша юкъе оаха даьша деккха долла дакъа».

Почта письмош кхухь Будапештера, Прагера, Лондонера., Канадски гІайрех тІа вадача С. Форо Фуэнтес Суаресе ...: «Нагахьа санна воге, ленински Мемориалага бувзам доаттабе безам бар са. Ленина музеех дела книжкаш лезар сона из доарххІаш болча дукхачар хьашташ кхоачашдара.. Ленина сужне арда со цо яхейни революционни къовсам лоаттабаь хиларех.. Ленина произведенеш еш аз. КІезиг-кІезига гуа а еш, сай библиотеке йоалаю аз уж...» Шийна цхьан пасьмо тІа цо беркал йоах музеех дола книжкаши Ленина ваьча цІеь сурти шийна дайтарах, тІаьккха хоам бу: «Из сурт чудоала хозя гом а баь, сай кабинете хьалъолларгда аз. Нагахьа санна фу цІа да ер аьнне сого сайга ховтте, аз аргда, са доттагІчун цІа да из. Нагахьа санна доттагІчо из ховтте, аз аргда, В. И. Ленин ваь цІа да из».

Волгаелтаьдо доагІа, Ульяновскера ленински Мемориал — из музейни хІама Іац. Из кхы а бІаьш наха болх бо моттиг я я. Укхаза ух лекцешка ладугІа, партийни пленума, конференци, Іилмани симпозиума балха юкъе дакъа лаца, консультацеш, методически новкъостал еш, материалех документех пайда эц.

ЮНЕСКО дахиеагІа, переводаш еш долча литературина юкъе дунен тІа эттара хьалхара моттиг лоаш В. И. Ленина балхаша. Мемориале английски, французски, немецки, испански меттаешта ленински томашта лаьа латт пенджаби, ретах, гуджарати, иттаь кхыча къамий меттала дахьа томаш. Уж книжкашкьовсамкой ...... хІаьа ...... В. И. Ленина цІай гІулакхи тахан керлача дунен символ а хиннха дІаэттад.

...Серрахьа волжски Веневера дворецан майдал, кьона персенкаш, боассейн фонтанаша, болгарски цІена розей кадлеш ...... хьаьн сиарделех. Мемориала Искусства Зале ух нах искусствага хьажа. Укхазь выступленеш ...... гастролеш Ульяновске ...... гІорьаьнача коллективаша: Эстонски ССР Академически мацІача нахьа хоро, Украински ССР бандуристий Капелла, М. Пятницки цІерагІча РСФСР Академически эрсий халкъа хоро, А. В. Александрова цІерагІча Советски Эскара эллен хиларен Краснознаменни ансамбль, «Березка» яхача Пачхьалкхан хореографически ансамбль. Іальмата дизе чакхьаьлар мехка дикагІйолча симфонически оркестрий, турпал городий искусствай мастерай, нехарашка йолча союзни республикашкарча артистий выступленеш. Вазаш тІайбора ульяновцаша довзол дехьара хьаший а — румынски, японски, австрийски, голландски, французски дирижераш, илли оалараш, музыканташ-исполнителаш.

* * *

ХІара доагІача кердача дено ерригача континенташкара нах авторащ хинача Мемориальни комплекса тайп-тайпарча меттаарча летописа юкъе керда оагІув язъю. 1970 шера 16 апреле Мемориал хьеллача дийнахь дІадоладьа цу книжка-летописа хьалхара оагІо тІа да КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева яздаь дешаш: «Владимир Ильич Ленин ваьча метте хьалгІаь Мемориальни комплекс — из деррига сийрда вахар коммунизм котъяккхар духьа лоаттабеча къовсама дІадеша вайна къахьегамхой сийлахь-воккха баьча советски наха чІоагІа дукхавезаре бергкай оалыш уж хиларен совгІат».

ЛергІоацача марксизма-ленинизма идеешта пропаганда бакъахьарча гІулакхе латтадала массаза а из сийлахь-доккха памятник».

Зоя БЫСТРОВА,
АПН корреспондент.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІув, 28 октябрь, 1971 шу.

КХОАНА–КОМСОМОЛ ЯЬ ДИ

Дика къахьегаш хьоастгIа «Автотехоборудование» экспериментальни завода шоллагIча разрядан токарь комсомолец Саламов Адлан Элберд. ХIара дешна шиъ шо а дац. Балха норма 130 процентаца кхочушъю цо, общественни балхана дакъа лоац, завода спортивни сий лардеш.

СУРТА ТIА: токарь Саламов Элберд шен балха тIа ва.

М. ПЛИЕВА сур.

СИЙ ДОЛА ГIУЛАКХАШ ЛЕЛАДЕ, КОМСОМОЛ

Дикача гIуллакхаша сий даьккхинчу Шелковской районан «Путь к коммунизму» цIе йолчу колхозан комсомольски организаци. Цу а юрсашта лалла къахьегаш кхачаш, пхьегIий гIуммкий, аьарций, кхыча къамий викалаш а болаш йола йоккха коллектив.

— Йоккхачу барт тайнача коллективе болх беш а аттагIеш сакъердамегIеш да, сан. Бокхъалар аьлча ишта да а да иза, — боах колхоза комсомольски организаце секретара Прокопов Николай. — Хьалха организаци сел йоккха йоацача хана а, бора комсомольски боах, цхьабакъда, из хIанз санна бIаргагуш бацар. Кхы тайна да гIулакх хIана, юххьанцарча организацена чуйоагIаш пхиъ бригадин комсомольски организаци йолча хана: управленчески, гIишлошъерий, гаража, 1 комплексин, СТФ.

Сентябре собранеш чакхъалар ерригача бригадин комсомольски организацешка, ноябрь бетта юххье хургйолча отчетни фоткоржамий комсомольски собранеш кийчлуш ба хIанз комсомольцаш. Цига цар доккха, цIенхашта къамаьл дергда КПСС XXIV съездо хьалхашка оттадаь экономически социальни дешаш къоастадеча Ерригсоюзни Ленински зачете хIара комсомольцо дакъа лацара хьакъехьа, цига бувцаргба «Социалистически ахь вIаштIехьйоаккхилга дIахотоадарах» КПСС ЦК баь сацам, хIьата цунах лаьца чакхъяха хьадда мероприятеш а кийчъергьа.

ТIа-тIа йоккхагIа хул, дегIайоагIа комсомольски организаци. ХIанзале а 97 саг ва учете, кастта кхы а дукхагIа хургба Эскарера цIабаьхка хьалха колхозе хинна комсомольцаш тIа а кхийтта. Традици а хиния дIадаьлад Советски Эскара мугIарашкара цIаухка комсомольцаш дукхагIбараш Эскаре шоаш тIаьхьехале болх беш хинначa колхозе мара кхычахьа балха ца ухнага. Хьалха хиния тIемахой хIанз кIезига бац колхозан производстве хьалха латташ, кагирхошта маякаш а хиния дIаэтта. Царех ва гаража бригадин комсомольски организацеца Карташов Николай, Зубков Василий, Петахов Алексей. ДикагIйола автомобиль еннаяр Зубков Василева, цхьабакъда цо из дIаэца ца а тугаш, цхьанне а дIатIаваьа ца тугаш хьатта ГАЗ-51 хьанйцар, шиъ пиваца из дика тоь а ль, хIанз а тIехьа цу тIа болх бу, заданеш 130—140 процент кхоачаш а еш. ТIагIертта болх бу ишта Петахов Алексей а, «Техпомаща» тIарча шофера - сварщика. Цун автомашен дани балха саготагIа долча хул. Ахкеи баллаш яхдеинача хана массаза а комбайнашта, трактораш-та улаув хул из этача метте сварка еш, механизмаш нийсъеш. Iий машинно - тракторни станцие техника кийчъю бIаьсти юкъе кхалкара балхаш дайта.

Хьинаре къахьегаш хилар хьахьонхай дола масалаш хьашт малд а докладе йиш я. Уахава йиза кхоачашъю «ухув ца хилийта тIехьапусаре» яха принцип, цулухьа хьийгача къия дацила беркат а гуччахьа да — тIехьапусаш цхьаккха а вац. Боах дика бу хьаьций - товарни фермерча Йолгова Галинас, Травин Николая, Беликова Любова, гIишлошъеча бригадерча Сарикова, Троицкий Николая, Беликова Марияс.

Дика гIуллакхаш дукха а да цу бригадерча кагийча наьха. Цига болх беш ва 10 комсомолец. Дукха ха йоайнеш хиннача бригадин комсомольски собране социалистически яхьа итогаш а ль, хьадда предложенеш чуйтлар:

— керда вIашагIкхийттача къонача гезалашта поселоки СТФ свинокомплекси а хьалъечь шефство лелае, цига гаьнаши дизаш дIадогIа;

— хьайбаш леладу ерригa помещенеш Iаина кийчъе;

—Октябра 54 шу дизара сийна ударни къахьегама вахте отта а общественно - политически хьинар кхы а айде а;

— массехк комсомольско-кагирхой воскресник а даь, керда вIашагIкхетача маран сесаги лаьрхIа кагирхой поселке хьалдеча цIенойта лардаш йохна а хIьата цига даьккха ахча салоIа сайренаш, огонекаш, культпоходаш, кхыйола культурни мероприятеш чакхъякарга дахийта а.

Колхоза комсомольцаша белх дика бах ца Iеш, са а лоI дика. Комсомольски организаце балха тIара бакъахьера гIулакх да кърза советски цIейшин обрядаш — саг йоалара «хара, керда даьча берашта регистраци яр дездо, саг йоалар - маьре ахар комсомольско-кагирхой IаьдалагIа дар. Алхьа ухх тIеххьарча цхьан бетта саг йоагIаш-йодаш шиъ комсомольски хьоалчагIа хинкад, хIанз кхоалагIдар кийчдеш да.

Регистраци хилар культура ЦIагIа, къона мари сесаги даь къала дийцар парторганизаце, комсомольски организаце, кхаланаьха цIерагIа колхоза правлено маьхе совгIат кийцар.

Колхозера дукха комсомольцаш художественни самодеятельносте хьинаре дакъа лоацаш ба. Художественни дош ца ьлча, илли ца дамкхача, халкара бIаьа ца баьккхача Iелац Весниццова Мадина, Шашкина Надя, Аверина Инна, Лазаренко Володя, Носова Галя, кхыбараш. Юрта боахаме боцлой цIей дездеча дийнахь хуви - хувцаш концерташ уттадир Дубовскейи Бороздиновскими станицай художественних коллективаша.

Колхозера дукха комсомольцаш производстве балхаш дешшеха вузашкеи техникумашкеи дешаш ба. Цхьабарли колхозиц стипендиаташ ба. Масала, Усенко Георгий, Степанов Володя, Кузьмин Павел Грозненски культпросветучилище деша багIа, Тункалова Валас кастта йистейоаккхаргья гор. Орджоникидзерча Горски юртбоахама института экономически факультет.

М. КОНСТАНТИНОВ,
ВЛКСМ обкома инструктор.

КЪОНАЛ— КЕРДАЧА НАЬКЪ ТIА

Шерра хьаллаьцар МалгIабикерча къоначa производственникаша дукха ха йоацаш араьлла социалистически яхь вIаштIехьаьдкхарах бола КПСС ЦК сацам. ХIана ерригача участкашка къахьегаш болча къоначa болхлошта цун кIоарга чулоацам дIабовзийтилга вIаштIехьаьмккад тха комсомольски организацеша. Агитаторий, политинформаторий мухь безбеиваб: дукха да социалистически яхьах ала, кхнца, уйла е.

Из бехктокхаме декхар кхоачашде хьожабу оаха коллективашта юкъе сий долаш, лоархIаш бола кагий нах, мехкарий. Уж лархIара керттера бахьан малагI да хоаш ма дий. Лаккха овсарле йолаш, творчески хьега къа. Цу тайпара къонабараш дукха ба мехкдаьтта доаккхача, юртбоахаме, гIишлошъеча. Цар шоаш а сий деш лелаю яхь, кIоаргга кхет уж цун чулоацамах. ТIаккха цар аьттана лош а дикагIа дIаш дего.

Масала, цхьабараша сахьташ хе йодеш ешача «Моралдаъ» дикагIа да кирпичк еча заводера къоначa сменин мастера агитатора Исраилов Махьмада сала массехк гIулакхах лиза лош. Цо беседа йолайнча тайп-тайпара бахьанаш а доахаш дIаахац нах. ДIа-м хьа сода цо йиллача хаина цун юкехьа хала гIерт уж. Арайоаллаше а цу вай бувцача социа тIара цIаболабио цо социалистически яхьа кердача этапа хетабиь бу болх. Ший беседи сакъердамегIа, безамегIа хилийтара маса лаш леха дезаш вац Махьмад. Уж цун балхаца шортта да. Из юе а уттаву кхычарца хьонхаме. Ерригача городе кIезвай цун сменна цIи. ДIабахача 9 бетта планал совгIа дукха заараш етта кирпичкаш дIахийтай цо гIишлошъорашта. Дика лоархIеш я цо ю продукци, гIишлошъераш раьза ба.

Дукха ба тха районе иштта шоай сий доаха къонабараш, бIарчча коллективаш. Кердача яхьа керда девизаш, керда лозунгаш да. «Пайда ца беш, кхом ца беш лаI ди ма хилийта!», «Къонал — яхьа хьалхарча юкьиге!» — цу тайпара чулоацам болаш я яхьа хетаьн араюола керда хьокхама агитаци. Къаьстта теркам тIаба, хийта леладу комсомольцаша укх шерара хIара къонача производственника шиь-шиь задани 1 декабре кхоачашъергьа аьнна тIайца декхараш дуцаш а, уж хьалха доахаш а хола гIулакх. 2000 комсомольцашии кагирхойи ба цу яхье баьнна (царех 800 комсомолец ва). 325 производственнико ханал дукхал хьалха кхоачашйир шоай хьалхарча яхь шерара планаш. ХIанз дIахо болхаш ба уж шоай къахьегама темпаш лох ца йолийташ.

Сийлен доскаш тIа, къахьегама дистокаш тIа, «молнеш тIа», коллективай собранешка, совещанешка тIехь-тIехьагIа дукхагIа хьай, кхаю къонабарий цIераш. Царех цхьабарий цIераш яха лоа сона. Уж ба РИДС-I промысле мехкдаьтта доаха операторaш Гарбанова Малика, Пятак Виктор, Таисия Пономаренко, Тикашкинин Николай, Балаев Хьусен (РИДС-II), Шварц Николай, Доненко Владимир, Коломыцев Александр, Нина Еремеева (РИДС-III).

Производстве къахьегача хьалхале дIа ца лелаш хьайоагIаш 15 комсомольско-кагирхой коллектив а тха. Царна юкъе къаьстта белгалъаьнна а Вознесенскерча газ чакхйоахача заводера Сабакинских Леонидеи Петребина Валентинай сменаш.

Юртбоахаме а лакха хьокхамаш доахаш дукха ба къонабараш «Ингушский» совхозера къона механизатор Алероев Арсен районе дIайовзав. ХIана дIадахача хоржамашка горсовета депутаталла а хержар из. Лакха хьувкъамаш кхедарша, хIаьта юкъарча вахаре хьинаре дакъа лацарна белгалаьннав из звеньевой. Дукха ба кхашка а, фермашка а ишта ховстабеш цIераш яха мегаргбола кагий наки мехкарийи.

КПСС ЦК Постановлене тIа йоцаш йолча кердача социалистически яхье баьнна тха районера комсомольцаши кагирхойи даьлача толамашта накъа гIоргба доккхача цIейна — Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 54 шу дуъаш.

У. АЛЕРОЕВ,
ВЛКСМ МалгIабика горкома оргтделa заведующи.

ЯХЬО ДОАХИЙТА ТОЛАМАШ

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» бола КПСС ЦК сацам арабаьнначул тIехьагIа кхы а шерагIа аьржай тха боахаме социалистически яхь. Иза бола керда юртбоахама техника, классеи, шоай болх дика ховш, лакхереи юкъерен образовани йола специалисташ ба тха. Массехк бутт хьалха хIаране ялх бIаь центнер совгIа ялат аьрдача комбайнерий И. Якушкон Д. Троицкен сийна хьалтайнъяр колхоза правлене хьалхаина ЦIе байрахх. ХIанз дуга чуэцаш ба уж. ХIаьта укхаза а лакха къахьегама толамаш доах цар. ХIаьта из тамаш а яц. Дийша, масседи юртбоахама машенаш тIа болх бе ховш а уж дика йовзаш а бола лакхерча класса механизатораш ба уж. Цудухьа атта да царна болх бе, шоай нормаш кхоачашъерал совгIа тIехкхоачалгъе. ХIаьта цу тайпара болхлой дукха ба боахаме. Уж ба моллагIа дика гIулакх дIадоладеш бараш, социалистически яхье хьалха латтараш.

Доакъара бааа тIоагIъара, деттача доалхана продуктивность лакхъяра, производствагa дIадодар лоадара шерра яхь аьржай хIанз колхоза хьайбаш леладерашта юкъе. ХIаьта яхьа итогаш хьалха санна бутт кхоачалуш а ца еш, хIара итт дийнахь а оттадьд. Цул совгIа хIара дийнахь фермо 3760 килограммах кIоагIа йоалаш шура лакха лаьрхIад. Шоаш лаьрхIар кхоачашдой, декабрь бетта хьалхарча деношка пачхьалкхане шура йохара ялаи кхоачашъергьа цар. Доаркайла совгIа бежIуй а яхье баьнкаб. ХIаране цу къаьстта социалистически декхар тIайцад. Социалистически яхьа итогаш дог гIоздоахаш а. Масала коммунистка Валас Верас кIс бетта хIара беттачa Iаттагара юкъера лаьрхIача 2641 килограмм шура лакхар. ДикагIа йолчун опыт, дика школа а боахама берригача доаркай балза гонзал лакхъяра.

Социалистически яхьо душ бола пайда дика лакхлу, царах совна цун итогаш къахьегамхошта юкъе шерра дIайовзийте. Из ха а ховш кхаш леладерий, механизаторий, хьайбаш леладерий, кхыболча юртбоахама къахьегамхой балха опыт маьотта шерагIа дIайовзийта гIертаи болх беш ба колхоза партийни организаце юкъеботтIараш. ХIанз гурахь дуо алат дIадуваш, анба лаьтта оахаш, фермашка къахьегачар боах хьакьокхаш хIара дийнахь бюллетенеш араеш. ХIаьта социалистически яхьа итог аьчул тIехьагIа колхоза агитаторашa кочкьмачун цIи, цун балха опыт массанена а дIайоаийт.

ДерригIача шера колхоза ерригача производственни участкашка социалистически яхь иштта лела хьакьокхаш арадува боахама «Керда вахар» яха дукхатиражаш йола газет. Цул совгIа парткома, правлене хIара ассекхи бригадай, фермай, кхыча производственни участкай кулгалхоша социалистически декхараш кхоачашдарах, пайда ца боахахаш йисача резерваш хьая бу.

ДикагIа пайда ец хIана хьакьегамхой балхацара бекам совбаккхара материальни моральни стимулеш. Иштта, планал совгIа ялат аьрдача комбайнерашта иналаш совгIа декар ахча. ХIаьта ялат чуйийна даьлча дикагIа болча къахьегамхошта мах бола совгIаташ, туристически, курортни-санаторни путевкаш елар.

Кхыча боахамашкара керда балха опыт хьаэцара бокхха теркам тIабохийт правлено, партийни организаце. Иштта, укх бIаьсти колхоза жаIуй районе цIи лезача Эскухамбетов Нурде хьалхарча опыта школе баха хилар. Цига Iомаьчa балха опыто доккха новкъостал дир укх шера тха боахама жаIушта. ХIаьта кхы тIара оалхазарaш леладераш Лесина цIерагIча колхозе хилар. Цар цига Iомадаьча дика лаккхар ферма производственность. Укх шера планагIа 600 ялар фуъ даккха дезаш хиннача йар хIоаване 641 яар даккхад коччахьадкхоаьта.

Дукха ха яц ахо дуга дуаш доа. Из да доладьча хьалхарча шера хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 24 центнер дуга чуйиар. Правлено дукхагIа бокхар ца культура хIоарах боахаыа пайда курбаш ахаш дуцдар. Колхоза кулгалхоша, специалисташа дукха уйла йир цу культура хьуныхьал лакхбара дешa. ТIеххьара лаьрхIар «Красный сахарь» колхозе санна, пайда ца эцаш укхача тух тIадаьллача лаьттанка дIаде. Из гIулакх вIаштIехьдаккха гIертaш дукха къахьийнар колхозашка. ХIаьта хIанзара хьокхамаш дог гIоладоаккхаш да. Укх шера хIора гектара тIара юкъера лаьрхIача 41 центнер чуйийдар боахама из маьхе культура. Из толам боаккхаш доккха дакъа лаьцар колхоза керттерча агронома Кузьмичай Николая, дуга кхедеча звенона кулгалдеча Лопонько Павла, тайп-тайпара балхаш деча механизаторaша Ипкарпесова Александра, Алпатов Левас, Литвинов Семена, Канаков Андрея.

Социалистически яхьо боахама экономика лакхъярад совгIа, тоpe хулийт къахьегамхошта коммунистически кхетам бала а. Дукха ба боахаме коммунистически къахьегама ударникаш. Царех ба механизатор Меркулов Владимир, шофераш Гайрахалов Ибрап, Тимофеев Вартин. Шоай цIи лакхача къахьегама хьоккамашца баьхь цар.

Кердача пятилетка планагIа 4700 тонн ялат, 2560 тонн дулх, 6650 тонн шура, 500 тонн тха доаха дезаш ба колхоза къахьегамхой. Лакха а уж планаш. ХIаьта уж толамца кхоачашъяра производство лакхъяра керда резерваш лаха езаш ба колхозахой.

Дог гIоздоаккхаш да укх шера къахьегама толамаш. Кхоачашъяь даьлад тха пачхьалкхалкена дукх, тха, ялат декхара шера планаш. ХIаьта дулх дIаднал 30 тонн, тха — 22 тонн дукхагIа дехкад тха колхозахоша.

Юртбоахама продукци дехкарал из пачхьалкхенга йоахарал укх шера районa боахамашта юкъе ялдарча социалистически яхьа итог йича белгалдаьлар тха колхоза коллектив хьалхара меттиг лаьккхара. Из толам баьлларах КПСС райкомеи райисполкомеи карара кара тоаш ЦIе байрах елар колхоза комсомольцаша.

Яхь цхьаьна а лоархIаш гIулакх белгалдаккха безам ба са. Яхье нохъе йолшкар, дукхача даьхьа, шиъ болх — хоаь, масса хана балха гонйан лакхъяр кул. Цудухьа бокха теркам тIабохийт колхоза правлено къахьегамхошна шоай балха опыт лакхъяра. Iаи замалахь боахаме болх беш кул механизаторaш, дуга кхедераш, кхий декхараш Iомабу курсаш. ХIаьта балха квалификаци лакхъяра тха боахама къахьегамхой, иштта: механизаторaш, кхий декхараш, кхыбараш специализированни училищешка дешa ухийт. Цул совгIа дукха ба колхозо заочно техникумашка, институташка деша бегIаш.

«Социалистически яхь вIаштIехьйоаккхилга дIахо а тоадарах» КПСС ЦК сацам хиннача тIехьагIа, цIеларIча пятилетка пачхьалкхен планаш ханал хьалха кхоачашъяра тIайца керда социалистически декхараш толамца кхоачашдара низ кхо ца беш къахьегаш ба боахама берригa колхозахой.

В. ПТАШНИК,
«Шелковской» районa Къахьегама Цlеча Байрахa орден белоча «Путь к коммунизму» колхоза партийни секретарь.

БУРУВДЕТТАРИЙ ГIОНЧА

Бурувдеттарий бокъонца бола гIончах ба вышкаш хьалъераш. Цар дика кхетаду бурувдеттарий болх ритмично дIабахьар дукхахча даькъе шоаьх тайша хилар. Цудухьа пятилетка хьалхарча шера план халал хьалха кхоачашъяри Октябра девача цIейна сийлонца накъъбахари лакхара социалистически декхараш тIа а эца хьинаре къахьегаш ба Старогрозненски бурутохара балий управлене вышкашъераш. Укх шера цар хьалтьай 7 буровой, уж ерригаш эксплуатаце дIа а еннай, планагIа дIаяла езаш хиннерал 6 мара йоацаче.

ХIанз Хани-Корте тIехкIоарга бурув тохара № 65 йола буровой хьалъеш ба вышкомонтажникаш. Цига хьинаре дакъалоац Старогрозненски автотранспортни конторе механизаторaша а. Царех ба тракторий краний, экскаваторий машинисташ, бульдозеристаш, кхыбараш. Белгалаьнна дика къахьегаш ва цига тракторист, коммунистически къахьегама ударник Русаков Алексей Михайлович. 20 шу совгIа ха я цо балха моттиг ца хувцаш «Старогрознефть» НГДУ къахьега. Царех 10 шера автотранспортни конторе тракторист волаш болх бу цо. Укх тIехьарча ворхI шера вышкашъерашта гIулакх деш ва Алексей Михайлович.

Цхьан метте иштта дукха къахьегарах дика байзаб цунна вышкашъерий болх. Шиъ бехкаx цхьаккха хьовзам хилийташ цо цар балха тIа. Цудухьа вышкаш хьалъеча, буровой хьалъеча, буровой оборудовани вIашагIйоллача а эттара бехктокхамегIа йола участок лу цунга. Цо шоай декхараш дикаш цIенеш кхоачаш ца деш цхьа моттиг нийсъенкаяц.

Общественни балха тIа а хьинаре дакъа лоац балха тIа хьалха латтача трактористa ва Русланов. Общественни порядок телха ца яйтарах воле дружинник ва из. Халкъа контролерий групп председатель ва. Иштта дика производственник, общественник из хиларах дукххача шерашка тIера Iо ца довккхаш автотранспортни контора Сийлен доска тIа хьалтеха доалл цун портрет. ХIаьта соахка цунна елар «За доблестный труд» яха ленински юбилейни медаль.

Октябра цIей сийна къахьегама вахта эттача контора болхлошта юкъе яьржача социалистически яхье а хьалхара моттиг дIа ца децаш хьаьоагIа из.

А. ТИЩЕНКО.

МАТЕРИАЛЬНИ БЕХКТОКХАМ ЛАКХБАР

Материально - бехтокхамерча болхлошта аттестацеш далара совещанеш хул Грозненски швейни производственни объедиене каст-каста. Цу деша хетаьн совещани хилар объединене укх деношка а. Совещане дакъа ловцаш бар хIамаш тегача участкай мастераш. Цар шоай балха гонзал лакхъяра хьакъехьаре дош а дийцар цига.

Л. КРАКОВА,
Грозненски швейни производственни объединене кадрай отдела начальник.

ХЬАЛХА ЛАТТАЧА КОЛЛЕКТИВЕ

Грозненски ремонтно - механически завода шелий, участкай коллективашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалха латт мехкдаьтта оборудованена ремонт еча участка коллектив.

— Ер кхоалагIа бутт ба заводан керара кара тоаш ЦIе байрах оаха тхоашка лелаю. ДIадойолача хана а из тхоашка йита лерхI оаха, — йоах шиъ коллективах бIубенна волча участка начальника А. В. Мирчева.

Цун дешаш бакъдеш дола дика масал да участка коллективо заводе эттара хьалха 20 октябре итт бетта задани кхоачашъяь хилар. ПланагIал совгIа 18 заар сома маьха тайп-тайпара оборудовани тоаьй. Къахьегама овсарле лакхъяра план 110 процент кхоачашъяьй. Валла хапаза оборудовани бийза пайда яйбарах, кхомбеш отхалаш, материалаш дIавихийтарах сметин документацеx продукци кийчъерга дIадаха дезаш хинначул 40 заар сом кIезигагIа дIадахийтад участка болхлоша. Сийлахь-боккхача Октябра цIейна накъъбоагIаш шоай къахьегам кхы а овсарегIа хилийта гIерт участка болхлой. Ер хьаде кхаш, тIахьожам лоаттаба безаш хIарaнена шиъ декхараш дика доаз, шиъ участке дог цIена болх бу, тIадиале гIулакх ханпахьен тешамeи чакхдоакха.

Аьлча хаьц дац, кхетаман производственни болх дика вIаштIехьбаьнкха леладу РНО участке. Октябрьски цIейна кийчо еча укх-дезача деношка къаьстта бокха лоархIам болаш да баьча балха хIара дийнахь итогаш еш хилар. ТIаккха уж итогаш массанена гургйолчча хьоккама Доска тIа дIаязъю. Иштта гуь хул хьан фу даьл. Участкана коммунистически къахьегама коллектив яха сийлен цIи оцнача гIехьагIа балха хьалйоца массехк къона болхло. Масала, 2 разряда слесарь Айдаев Сайд-Рахьман, кхыбараш. Цхьабакъда, коллектива традици дика дIайовзийтай царна — «Коллективa сий — са сий». Цудукха гIалат далийташ цар, новкъостанта кийсса къахьег.

Участка коллективана хьалхашка латтараш бехктокхаме декхараш да. Бурувдеттарийе мехкдаьтта доахарийн из ца хиллча болх бе йиш йоаца оборудовани я участке ремонт ер: роторaш, вертлюгаш, лебедкаш, буровой насосаш, кхыраш. Алкха вай республика мехкдаьттахой хьашташ кхоачашдаь Iаш ремонтъераш. Царга заказаш ухх мехка дукххача районашкара. Нагахьа сапна цар оборудованена ремонт ца йойя е заказ дилавахьа кхоачам ца дойя, мехкдаьттахошта, бурувдеттарашта хьовзам хул. Из дика кхетадечa участка болхлоша хьинаре къахьег шоай бехкагIа хьовзам ца халийтара.

Дукхьаа цхьа ремонт яь Iаш РНО участке. Цига хьаю керда продукци. Буровой насосашта вашa компенсаторaш, обсадни колонна Iочу а ухийташ хьалйоаха стыкующи устройство, штанговни переводникаш, кхыйола продукци я из.

Шу доллуш шера план 25 декабре кхоачашъе, къахьегама овсарле I процент лакхъе, продукцега дIабода мах I процент лохбе декхараш тIайийцадар РНО участка коллективо. Цхьабакъда участка коллектив кхы а хьалхагIа кхоачашъе дага я шера плана тIайца доккхий декхараши. Из царга дулургдолаш да. Цар цхьайола пункташ хIанзалехьа кхоачашъяьй. Масала, къахьегама овсарле бIарчча шера I процент мара ца езача хIинзалехьа итт процент лакхъяьй. Продукцега дIабода мах лохбара задани а тIехкхоачашъяьй. ПланагIа, декхарегIа ца лаьрхIа доаь дукха дика гIулакхаш карагIайинна РНО участка тайп-тайпарча къамех латтача, барт болча коллективана.

Участка дикагIа бола болхлой бовзийта сона из аьлча, начальника А. В. Мирчева цхьан болхлочох дIатIаьвгар цо. Из вар слесарь Галустян Юрий. Дукха шераш да цо хIанз цу волча хьинаре къахьега. Участка дикагIа болча слесарех лоархIаш волча нов. Галустяна тоаду турбобураш. ТIахьожам боаша чакхйоал цо кийчъянь продукци. Сменни нормаш 170—180 процентаца кIезигагIа кхоачашъяц. Заводa сийлен Книжка тIа дIаязъяьй нов. Галустяна кхы. Иштта общественни вахара а хьинаре дакъа лоац цо. Из ва завкома член.

Цунна кийсса къахьег токара Демещенко Аркадий. Цун тоадача кулгех чакхъенна продукцена техническа тIахьожам бац. Мехкдаьтта оборудованина ремонт еча слесарьшта еша тайп-тайпара оатхалаш кийчъер нов. Демещенко ва. ХIаьта цо цIена кхоачаш а ду из бехктокхаме декхар. Сменни нормаш 150 процент, кхы совгIа а кхоачашъю.

Участка дикагIа бола болхлой бувцаш ца хьоахабича балац слесараш Гонтаренко Николай, Айдаев Сайд-Рахьман, Гончаров Владимир, кхыбараш. Шоай а коллектива а сий лаьда лоттадеш хьабоагIа уж. Во болх бераш бац коллективе. Кхыча тайпара хила йиш а яц коммунистически къахьегама участок яха сийлен цIи лелачa коллективна. Цхьа болхлоша шоаш а дика кхетаду из.

Октябрьски цIей тIаккхачалехьа планагIа 7 буровой насос, 11 ротор, 5 вертлюг тоаа еза тха. ХIаьта оаха тоаергьа 7—8 насос, 18 ротор, 10 вертлюг. Из оаха Сийлахь-боккхача Октябра цIей сийна кийчду хьаьналча къахьегама совгIат да, — аьлар нов. А. В. Мирчева.

Хь. БАЛАЕВ.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) слесараш Н. Гонтаренко, В. Гончаров, С.-Р. Айдаев буровой насоса ермонт еш боахк.

И. ПЛИЕВА сур.

БЕРРИГА НИЗ—КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДIАДАХАРА

Керда дешара шу доладалалехьа деррига берам дешара юкъеозарам районан ерригача школашка дика вIаштIехьбаьккха белх дIабахьарам дукха къахьийтар хьехархойн партийни, советски, комсомольски организацей пошкъосталца.

Эттара хьалха балха, план оттайир, школаш меллий хайра, дешна дахь ха йола берам дIаяздир.

Из деррига зертIа терхалдарах тха торе хилар районан школашка керда дешара шу дика вIаштIехьдаьккха дIадоладара массеха мероприяти чакхъяккха: школашна кхо смена ца хилийтара, квалифицированни хьехархошца ерригаш школаш Iалашъе а царна эшаш дола вахара хьалаш хилийта а дешархой эшаш долча учебникашца, дешара - йоазон принадлежностанца Iалашбе, гойтаре пособеницей, технически средстванцей школаш Iалашъе.

Районан ерригача школаштей берий учреждененаштей текущи ремонт йир дIадаха дешара шу чакхдоаллаше. ДуккагIйолча школашка дика чакхъяьккхай ремонт, стройматериалаш мара пачтахьалкхен средстваш дIа це йохийташ. Школашта ремонт ен хьинаре дакъа лаьцар хьехархоша, дешархоша, даьш-нанеша. Школашта довгор тIаозам хилар хьехархойн даьй-наанойн.

Нагахьа санна районан дуккагIйолча школашка ремонт хаанахьи дикеи чакхъяьккха яле, ала доза Цеитаройра юкъерча школе ремонт дика яь ца хилар. Папашгон парташтей хьакха басар санитарни бокъонашта дIадетхача тайпара бос болаш дац, хIанз а доагор депадац цу школе шоай нашен йоллаше а.

Дешара шу доладалале хьехархойн даьй - наанойн новкъосталца хьалъаь 960 дешархо чухоаргвоала корпуса кхыйола пристройкаш хьалъай тха районе. Цул совгIа районан дукхача юрташка хьалъеш хате 580 дешархочоа лаьрхIа пристройкаш. ХьатIахулача шера 1 январь тIаьхкачале эксплуатаце дIалургья 1760 дешархочоа лаьрхIа пристройкаш. Уж ерригаш гIишлой объекташ хьалъю хозяйствени хьисапе. 1240 дешархо чухоаргвоалаш школай керда здание хьалйоалаьй ях юрта. Белгалдe доза Алхан кхача юрта Х. Нурадилова цIерагIча колхосе ен йола школа укх дешара шера хьалъь чакхъала езнига. Iалано даьча эуламах хьожадаьча ахчах хьалъеш я из здани, бакъда нагахь санна укх шера из объект хьалъаь ца йоаьхе, хьатIадоагIача шера цунна финансироваш вига сонорга.

Районан дукхагIча колхозий председателаша партийнии советски органий кулгалхоща цхьана дукха къахьег дешархоша дешийтара йола материальни бала хьалра. Иштта Турти - Хуторе Нохай- Юрте 24 болхлочоа дешархой мастерски хьалъаьй.

ХьатIабаьхкача хьехархошта оаш вахара хьалаш кхоачашдара дукха гIулакхаш даьд. Нохай-Юрте хьалдаь эксплуатаце дIадешнад йиъ квартира йола шин кIа. Рагун - Кажара, Турти-Хуторера хьалха школаш чухиша здания хьехархошта чубаха дIаенад. Хьехархой квартираш дина тоаль хийчйир хьехархой отпускахь юхабаккхе.

Хьехархой кадраштa оаха аь зализаш кхоачаш ца ярах укх шера халача хьалашка я тха школаш. Школашка тоьаш бац математика хьеха, физика хьеха, эрсий литература хьеха хьехархой.

Дешархой учебникашца Iалашбар гIулакх дика кхоачашдир. Респотребсоюзера доалгIаше тиханашка дIадехар книжкаш. Массайолча тика чу учебникийн дешара - йоазон принадлежностийн къаьстта полкаш яр. Школай директораша де мел дезар дир учебникашцей дешара - йоазон принадлежностанцей ханнахьа дешархой Iалашбара. Районан школашка дешархошкара цьалгуздир леладаь учебникаш. ХIаьта а цхьадола учебникаш эш: масала, кийчон классашта дола нана метта, 2, 3, 4 классашта дола эрсий метта учебникаш.

Дешарен программийн материал дика кхетара бокхача доархIаме да гойтара пособени техническа средстваш дика вIаштIехьъаьлха урок дIадахьар. Республика ГIаснабе шоай ханнахьа зовкаш ешаар районан школашна дешара - йоазон гойтара пособеш технически средстваштей цу гIулакха хьахийнача средствашка хьежна. Але хIама доацаш дика кхоачашйир школай заппкаш.

КIезига къахьегалар хьехархоша дешара шу доладалале а доладенначa хана а деррига берам дешара юкъеозара. Май бетта августа юрта Советерча бахана книжкаштен метрически спискашкеи хьежаш хIара кол чуруоттам деша даха ха кхаьчача берий учет йир. Берам дIаладеча хана белгалдир специколашкен интернаташкен дахийта дешарам.

Ерригача школашка юрташ микрорайоннаша йийкъай, карташ-схемаш оттаьй. Микрорайонашта тIачIоагъаьй депутатийн комсомольски пункташ.

Районан школашка занятей хьалхара деноц дIа кийта доладаьл хьажа ерригача школашка уполномоченни бахийтабар КПСС райкомера, райисполкомера, ВЛКСМ райкомера районан дукхагIйолча школашта 100 процент берам дешара юкъеолаш дика вIаштIехьдаьккха дIадоладир ер шу.

Цхьабакъда, деррига берам дешара юкъеозара дукха къахьийгадало а цхьайолча школай директораша цIенхаштта теркам тIабахийтабац цу доархIамерча гIулакха. Масала, Гилянински юкъерча школе 422 дешархочох цхьайтта дешна ваца вар дешара шу дIадоладенначa хана, Цецтройрча юкъерча школе 371 дешархочох 12 вацар, Замай-Юртера бархI шерарча школе 210 дешархочох виъ дешархо дешна ваца вар.

ХIанз деррига ниваш тIадахийтал дола кхоачамбоацараш сиха дIадахара.

М. ЗАЙНАЛАБДИЕВ,
Нохий - Юрта халкъа образования отдела заведующий.

МЕХАНИЗАТОРИЙ СИЙНА

Дукхача хана дена шийча мероприяти чакхъйоаккха ла хьатIехьаьчад. Культура Цlен художественни самодеятельность дакъа лоацаш болча межкараше шоаш болча дьоашалгIа хьех КПСС ХХ партсъезда цIерагIча колхоза механизатораш. Сих ца лущ, цхьацца - кнешта йолаш, чубуал уж культура ЦIагIа. Чубовлаше а болалу уж тематически оформлени йоаза, цуйга хьежа. Цар а КПСС ХХIV съезда решенеш кхоачашъяра тIехийна социалистически декхараш кхоачашдахах йола хоза кийчъаь таблицаш, цар сакъердалу колхоза правлене дIахо йолача хана колхозхошта хьалхашка оттадаьча декхарашца. Наьха бIарг тIаоттаргболча латтача дикагIа болча механизаторий сурташ тIадолча шитане тIаболх уж, царна уж сурташ долча механизаторий гIулакхаш доаз. Шита тIа сурташ долча механизаторий сий да, цар гIулакхаш маларра лаха дIадовзийта гулбу культура ЦIей коллективо колхозхой, станица общественность.

ДIахорча аlагIа чубоал механизатораш. Ший тайпара а лозо а кийчдаь да из а. Бакъда хьалхарча аlагIа санна, дикагIа болча механизатораштa кетадаь да цу чура деррига а. Гобаькха ведаш, баьшара гаьнаш, тайп-тайпарча алатий цIоаваш лаьтт. Пенаш тIа доахк лозунгаш, йоалехьа кашаш, плакаташ. Сцена хозаьнй тайп - тайпара басаш долча гирландашка, колхоза байракха, символически кийчбаьча шорттача беркита кала.

КПСС ХХ партсъезда цIерагIча колхоза хьалха латтача механизатораштa хетаьь из сайре дIайолалу культура Цlей къамагIа болча самодеятельни артиста Ткачева Аннас дошкхача хелеш.

Зала юкъегIe латтача стола гонахьа шоай моттигаш хьалуш колхоза дикагIчарча юкъе а дикагIа болча механизатораша. Уж ба комбайнераши шоферапи П. И. Шматков, С. П. Чумачев, М. П. Арбузов, кхыбараш. Хьалхарча шере 238,6 гектара тIара 6433 центнер хлат аьрдел. Царел дукха тIехьабисабаш цоь механизатораш а.

Зале сатем отт. Шуи тIа хейша багIача механизатораштa дегача йовлакха тIа маькха каравай а бalла, духьалйоагIа Пувавова Анна. Ер йолалу торжественни музыка. Цул тIехьагIа механизаторий сийна шоаш хьаьь стихей дешетаьш сен Пулайра Анна. ДIайолалу культура Цlеи агитбригада выступлении. Программа театрализовании я. Иллиоалараша, чтецеш алат хьедерий сий хкайкалу. ТIаккха ехье хьаьхь баьшараштa памятни лоитеше ахчан кремени дIалу колхоза парткома секретара. ХIаьта самодеятельни концерта доагъашхоша царна дукха дезе хейхараш дуаллеш доах.

Сайре чакхъялалца цаI шолагIчуица хувалу халхареш, илеш, частушкаш, юморескаш, аттракционаш. ДикагIа иллеи даикхара, халхар даре йолча конкурсе дакъа лоец аьха шоай лоIамагIа.

ХIанз вай йийцар культура ЦIен коллективо чакхдьякха цхьа мероприяти мара яц. Цу тайпара, юртбоахама къахьегамхой турнале гIулакхашта хетаьь сийреваш дукхагIе, сакъердамагIа, пайданегIа чакхъяхара уйла ен йола беш ба тха деррига болхлой.

А. КРАСНЯНСКИЙ,
Ассиновски культура ЦIен директор.

САКЪЕРДАМЕ ВIАШАГIКХЕТАР

Укх деношка Нохч-ГIалгIай АССР чурча гIулакхий Министерства болхлой бол. ча хилар дунен Европан чемпионка йола Турищева Людмилаи цун тренер, СССР заслуженни тренер Расторощкий Владимир Степанович. Ше сайна «Динамо» членаш болча вIашагIкхийтараштa дийцар Л. Турищевас дуйна ха йоашаш г. Минске хиннача чемпионатах, шита ше континента чемпионка цIи яьхарах. Вокхадача сакъердамца ладийгIар гулбеннараш Европа чемпионка цIи йолийхача ше лаьттабаьвa къовсамах Людмилае дийначунга. Цул къамаьл чакхдаьча дукха хаттараш дар цунга. Цул тIехьагIа дош йиоц Л. Турищевай тренера В. Растороцкe. Цо дийцар цу бехктохамеч нахьашта кийчо ен спортсменка я, ше а бьвча белхах. ВIашагIкхетар чакхдоалаш дош ейнар Нохч-ГIалгIай АССР чурча тIулакхий министра Н. И. Гусинина. ВIашагIкхийттарий цIерагIа цо баркал аьлар Л. Турищевайна цун спортивни толамех, спорт дукха езараш тIеадика кийчберах иштта баркал аьлар цо В. Растороцкена и. Министрах бола совгIаташ делар дунен Европан чемпионкана Турищева Людмилайна, цун тренера.

В ДЕМЕНТЬЕВСКИЙ.

КРАСНОЯРСКИ КРАЙ. СибергIа Iааальайта В. И. Ленин 1897 шера дена 1900 шерага кхаччалца ваьхача СибергIарча Шушенске кхача юрта мемориальни зона хьаьй. Укхаза баьхкараштa бIаргагу юрта хьаьнра сибат, В. И. Ленин Iаьаьайта хиннача заманр ахархой быт иштта хинай.

СУРТА ТIА: ХIХ-гIа бIаьшере чаккхьоалаш иштта хинай Шушенски юртара юрттера улица.

О. КУЗЬМИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

№ 20 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Дукха ха йоаца Сийлахь йокхача Октябрьски социалистически революцие 54 шу дизa. ХIана арадаьннача КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганда агитации отдела «Агитатора блокнота» шогIанарча номер тIа я цунна хетаьь исторически Iилман кандидата К. Ефанова «Октябра котало-йош» яха статья.

Комсомол хьехийнача денна хетаьь я: «Комсомол пятилетки марше» яха ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома хьалхарча секретара П. Громова статья. Цу темах дола литература чаьдь да укхаза. «Селлан кьечул дукхагIа тахан йорда» яхача рубрикана кIала я Грозненски гаоте гонхона секре, тара А. Доевдова «Хьалха латта, рий опыт пятилеткана пайдане хургйолаш» яха статья.

«Агитатора блокнота» 16 номер тIа арахьнача «Кулгалхоша дешалашта хьажа беча балхах» яхача статьях даьха материалаш я укх номер тIа.

Кепа тоха да КПСС Назрановски райкома пропаганда агитации отдела заведующи Д. Доурбековай: «Балха форма хила еза вах кхетаргболаш» яхеи КПСС Нохай-Юрта райкома секретара А. Батаевай «Агитацион балха доархIам лакабар кулгалхой кара да» яхеи письмош.

«Блокнота хьех» яхача рубрикана кIал да методически хьехамаш фактически материалаш, «Цхьан процента дезал» яха теме а йолаш.

Цул совгIа блокнота тIа я тайп-тайпара материалаш.

[illegible]

ХАОТТАМ

Тахан республикe гIоллеи Грозненн хушалуш моркаш а йолаш, дукхагIча даькъе йоачеи а йоенаш, малхбузехьара гIаьххьаьна боараме мух а дьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 7—12, Грозне 9—11 градус йIовхай йолаш хила а тарлу. ДIахорча шиц деин шин буса кхаьтa, шеь-юкъе еха а еххаш, 29 октябре цхьанцайолча моттигашка йоачаш а йолаш, 30 октябре цхьанцанахье дожа а доллаш, хьале доствам боацаш, гIаьхьаьча боараме мух е хьекхаш хь хила а фегара температура бийсашке 3 градус шелалгара 2 градус, йIовхалех кхоачаш, денoшка 5—10 градус йIовхале йолаш хила а тарлу.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доазол дехьара

ПАРИЖ. Елисейски дворец.

АФП—ТАСС сурт.

ЛОЧКЪАДАЬР ДАЬНА ЮХАЛУ

Чили чурча вахарен цун аракьарча политика даькъен революционни эргалонаш а ех. Халкъа цхьоагIон правительство национализаци яй межкарта цIаста руда рукъашта. Цу гIулакхо чилийски халкъа хьанттий гедаяхе, американски монополеша лочкъадерзлоаш цун рукъа лораде деза. Цхьабакъда, дорха духьале хьоаьвй во США монополистически гIозарий оаrIоагахьара. Альенде Сальвадор корте латтача правительствa Iехадала доза шийбе ма деланига а. Вашингтоне хьекхайкадир, цига чилийски гIулакхашта «юкъе це гIертара» поавиш дIалоацаш латт эшно.

Цхьабакъда, Халкъа цхьоагIон блока программа чакхйоалаш дIахо ме йола Потомака бердашта йистера кхерам тIагувсаш цIогIарч детта доладир. «Халахетар хинна» монополисташ а США деччакьалкхе дентелаш з укх тайпара заявлениш е баьлар «Оаха къовбальаш хIамзара Чиле правительствo. Ткоха деза па цига хилар». Чилийски гIулакхаш совчIоагIа гоамдаларех керда чоаи ера США цIаста руда долдача американски компанеш царгара хьалаьккхача дар доладьенна национализаци ерах компенсаци дулара хьакъехьара дош дуина Чиле правительство йолаенача хана.

Халкъа цхьоагIон правительства хьахайкадир, 774 млн. доллар тIера а деьккха цу доллаьен мах США монополешта дIабала кийча я ше дьнна. Из ахча чилийски законодательство толха а ех, тIера йоагIа налогаш хьа ца а тоххаш, — Анаконда коппер майнинг», «Кенеккот коппер корпорейшнн» яхача, кхыча а компанешка баьна гIех пайдах хьахиена да. Кхача дешашка аьрча, ше аь къоза юхадерзадеза тIадалад къуре.

Найса дий? Шеко яц. Из кхетаду Латински Америка мехкацка шоай цIагIа сайна доалде Iемача шиешкара дIа мел ийккхача саго. Монополей штаб - квартарашкара тIаьхьеханаш холалелар дукха ха йоашаш а тIехьа ВIашагIкхийттача Штаташа къулбахьара доалакой рагIа ца хилара аIаммига белгало гуча ма хьалинге а чакхйоалаш хинна «йоаккхача чхьоякерга» политика Альенде правительствана тIаерзае яхаш. Кхерамаш гIатувсача меттала дуйда доладелар йоаккхача бизнеса лелайоазув. Масала, «Вашингтон пнаниг стар» яхача газето хьадийхар «юха дукхалара гIулакхаш чакхдоахилга». ХIаьта духха ха алалехьа цу газетo хоаш бир, хIанз экспроприаце гIулакха керда политика» кийчъеш к дьна, США-на ца еза политика лелае «лоарaIадаьча» мехкашта духьала чакхдахе тарлуш дола репрессии гIулакхаш дага е дохийташ. Цу хана, ладора газето, юццаш яр Чили хьна Iац, кхыйола латиноамерикански пачхьалкхенаш а я, яхаш.

Цхьабакъда, цу доллача хIамаша кхерамбар Халкъа цхьоагIон правительство. Дукха ха йоацаш Сантьяго хьахайкадир, доцаьь хиийе налогаш тIера дIаяьхачул тIехьагIа компенсаце дьхсаре 28 миллиард доллар эшарда «Анаконда коппер майнинга» «Серро корпорейшнова» аьнна. ХIаьта «Кеннекотт коппер корпорейшнов» цхьаккха хIама эшаргдац масала а дукхагIа цо къоал даь хилаарах...

Ю. СЕМЕНОВ.
(АПН).

Социалистически Польшера хоамаш

ХАНАЛ ХЬАЛХА—ДЕВИЗ

Чуйхона йокхача событеш — ПОРП VI съезда кийчлуш ба Польше къахьегамхой. Парте Варшавски горкома шин корреспондентага баьча хоамагIа, республикерча 200 гарга йолча промышленни предприятен гIишлоштьча организацеш толема кхоачашду съезда сийна тIеийна декхараш. Цар коллективаша лаьрхIе хинначух совгIа 650 млн. злот алотьха маьха тайп-тайпара балхаш даьа.

Из тайпа хоамаш ух мехка кхьча районашкара е. Мухь увза автомобилаш еча Люблински заводо задаел совгIа кийчъяй кхыча социалистически мехкашка а дика йоазаш йола «Жук» марка 15 автомашен.

Цу города улла, юртбоахама машенаш ю завод ший декхараш кхоачашдаь йола, кооперацегIа трактория двигателашта, «Урсус» яхача варшавски заводе 180 агрегат а луш. Съезд хьаелла да тIаьхьоачаш ле лаьрхIача хIамах тоьал дешка дейъе хIанзе кхоачашдаь бьенаб «Железова Воля» яхача завода металлургаш. «Зенит» яхача лодзински фабрика коллективо аланал совгIа хьаной 8 эзар пара пазаташ.

Польски верфешка хIана хьалхь доалаш латтача декаех хIарадар хIана дац йьнне оттаьча ханал массехк ди хьалхагIа дIалуш да. Гранхаа хьалхагIа ха тIе яьккхар Гдынерча Парижски Коммуна цIерагIча доашка мухь а тIехьа 55 эзар тонн довла болча кема корпус. Предприятега торе хургье шу чакхдалалехьа цу тайпарча кема кхы кхьйьхе корпус а хьалъе.

НАЬКЪА ВАХА КИЙЧВЕННАВ НИСИМУРА

Прессе - конференцеш еига дукъадоаш ба Японе. Дукха ха йоацаш кхыча мехкий журналистий Токийски клубе пресс-конференци хилар. Цига къамаьл даьцад Японе къамаи обороны Управлене начальника Наоми Нисимура хьажавIхалаьд, укх гертарча хала японски бIу доазол дехьа, белгтала аьча Тайжача океанен Азиа мехкашка бахийта тарлуш хилар бIаргагу сона аьна.

— А, а, — сихоелар из цоцбаьна корреспонденташ деша духтIабаха. — ТIома гIулакхашта а боацаш, алха цIенача дет тIарча дийча гIулакхашта, стихийни хатараш хиначa наха пойкъостал дара. Самооборонe нивешке, — белгалдаьккхар Нисимура, — цу тайпара мисси кхоачашъолургье, нагахьа санна хатар тIаккхаьчача мехка правительства новкъостал деже.

ХIана укхаза кортош лоаду деша уйла ен: фуд - дьогI Японе доалдеча гIозарена лерхIар? Нисимура министрий кабинете юкъевоагIаш ва хий, тIаккха, гучоа, цо даьлао хьалдхагIа а дийца хилий дезаш да-их.

Нисимура аьча заявленеца дуалалцна «Иомиури» яхача газето аздy: «Йокъонца цул дагардар ха бозаш ба ца. Хала тарлуш хIема дий цхьан мехко вокха мехка новкъостала балдаш да бIу бехкага? Тамаш я-ях...».

Къамаш обороны управлене начальнига аьча къамаьла уйла еча хана, шишегIа хьалатаух шиш шу къахкагIа кулгаш каналь японо- американски коммюнике. Цу тIа духхьел хьайоахар, «цхьайолча, белгтала аьча, Тайваниерчи Къулбехьен Корейерчи режимий кхорамзло лоракра белгталаре декхараш шийна дIатIазнаргда» Японе. Из хаон дора ш. Никсонитрера США агресси а иштта йокхаенначa сайгонски режима новкъостал даргара дIайоалаелар.

Нисимура хь заявлени хьенаи обороны эскара доакъош доазол дехьа хахийта тарлуш хилча нахa фу хет хьажа по хийца «тоххама шар» сейна лаьрхIа Iен японски профессионни общественность. Цунах цуна гу Хьалбоалаш латтача Мальха Мехка белгалара гIозараш японски бIуно чакхоаккхь гIулакхий масштабаш бокъонца шорье базам болаш хилар. Цу тайпара уйлаш, белгалдоах правительствеца оппозици йолча партеша, Iалаьмате кхераме я мехка маьршача кхолаенна.

Токио.

С. ХАРИН.
АПН собкорр.

ХЬАЖА, ЛАДУВГIА

28 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.00 — Кердадараш. 10.15 — Берашта. Музыкальни программа. 10.45 —«Сaг вовлае тIерта саги нуслално» яха телевизиони художественни фильм. 11.00 — Кердадараш. 16.15 —Волейбол. Къорача спортсменашта юкъе Российски Федераце хьалхара моттиг йинара йол финальни ях. 17.35 — «Юртара чхара» (нохчий меттала). 18.05 — Киножурнал. 18.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 18.30 — Миллионни ленински университет. Партийни чуллара Демократи вогIаяр. 19.00 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 19.35 — «Коцюбинскяр дезал» яха художественни фильм (шоллагIа сери). 21.00 — «Хаа» Информационни программа. КПСС Центральни комитета Генеральни секретарь, СССР Лаккхьарча Совета Президиума член воакъост Брежнев Францехь вагар. 21.30 — Музыкальни афиша. 22.30 — Документальни фильм. 23.00 — РСФСР Халкъа артистка Ковалева концерт. Ленинградера передача. 23.30 — Кердадараш.

РАДИО

6.30 — Пятилетка къахьегама гуйре (гIалгIай меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55— Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.50 — «Сердало» газета обзор. 7.55 — Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.35 — «Дика сердалоe» яха корреспонденци (нохчий меттала). 8.40 — Концерт Габараев. ХIирий рапсоди. (эрсий меттала) 9.00 — Москва. 9.15 — Коммунисташ къахьегамхой вIаштIехьболхаш ба. ХIорана хьинар ла гIулакх толаш бокхаар (эрсий меттала). 9.30 — «Шоана хьалхаь» яха радиожурнал (гIалгIай меттала). 9.50 — Ашараш. 10.00 — Москва. 16.00 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.15 — «Ленинера совгIат денна» яха очерк (гIалгIай меттала). 16.30 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.27 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

29 октябрь

ТЕЛЕВИДЕНИ

10.05 — Кердадараш. 10.15 — Дешархошта. Даьйхана хиета Са хьалдара кхети. Волгоградера передача. 10.45 — «Уж хьалхара - баре» яха художественни фильм. 12.25 — Юрта къахьегама ханаш. 12.35— Кердадараш. 15.30 — Волейбол. Къорача спортсменашта юкъе Российски Федераце хьалхара моттиг йинара йола финальни ях. 16.30 — Кердадараш. 17.00 — Телевизиони фильмаш Ерригсоюзни 4-ча фестиваля лауреаташ-фильмаш. 17.30 — Киножурнал тика. 18.00 — Кердадараш. 18.10 —Телевизиони кердадараш (гIалгIай, эрсий меттала) 18.35 — Хоамаш, реклама. 18.40 — Фильм. 18.45 — Механизатораш дешна шоай моттигашка ба. 19.00 — Киножурнал. 19.15 — Пятилетка кхоачашъеча комсомол. 19.30 — Шоана берам. 19.45 — ТIехьаьрча кинера названия гIолла (шоллагIа передача). 20.15 — «Къонал» эфире я. 21.00 — «Хаа» Информационни программа. КПСС Центральни комитета Генеральни секретарь, СССР Лаккхьарча Совета Президиума член воакъост Брежнев Францехь вагар. 21.30 — Артлото. 22.40 — «Федра». Фильм-балет. (Франци). 23.35 — Кердадараш.

РАДИО

Комсомола хьалхина да

6.30 — «Юрта Iуйре». 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хаоттам. 7.00 — Москва. 7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 «Ленинан некъе» газета обзор. 7.45— Москва. 8.15 — Передачий программа. 8.30— «Юрта сайре тIаера» яха корреспонденци (гIалгIай меттала). 8.40 — Репортаж. КПСС XXIV съезда социализм кхоачашдо (нохчий меттала). 9.05 — Москва. 9.15 — Тахан комсомола хьехийна да за. ВЛКСМ обкома хьалхарча секретара Громова Павела къамаьл дерга. 9.30 — Юрта болхлой хьалхалаттараштa дола концерт (гIалгIай меттала) 10.00 — Москва. 16.00 —Передачий программа. 16.05 — Микрофона хьалхашка а Нохч-ГIалгIай телевидени радиовещание инструментальни ансамбла солисташ (гIалгIай меттала). 16.30— «Сийле хийла чьа комсомол» яха концерт (эрсий меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.14 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.30 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 18.40 — Москва.

Нохч-ГIалгIай книжни издательства коллективо чIоагIа халла а хеташ кодам бу издательства болхлочунга Ж. М. Котиевга цун йиша

ЕВЛОЕВА
Мулий Тамара

кхелхарах.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный-61, 364051, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-00; редактора зам.— 3-30-11; бехктоалама секретаре — 3-34-38; партийни вахара, культура, промышленности отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-30; письмой отдела бухгалтерия — 2-00-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект 7/04.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный-61 364051 ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря—3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-00-71.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/04.

СФ05363

Заказ № 9577